САМОСТІЙНА УКРАЇНА

INDEPENDENT UKRAINE

ОРГАН О. Д. В. У.

Зміст

Шікаго | Ню Йорк | Ст. Пол

Рік VIII. | ВЕРЕСЕНЬ, 1955 | Ч. 8 (88)

Видає: Центральна Управа Організації Державного Відродження України

Редагує Редакційна Колегія

Адреса Редакції і Адміністрації:
INDEPENDENT UKRAINE
COOPER STATION P. O. BOX 4.
New-York 3, N. Y.

Редакція застерігає собі право скорочувати рукописи. Рукописи на бажання авторів повертаються.

Передруки з «Самостійної України» дозволені тільки за поданням джерела.

Редакція застерігає собі авторське право друкованих в журналі статтей.

Редакція містить теж дискусійні матеріяли, що є висловом думки автора, а не Редакції.

Статті підписані повним іменем авторів є їх особистими думками і вони не конче мусять висловлювати думки редакції.

Ціна одного примірника в ЗДА і Канаді — 30 центів. В Англії і Австралії — 2 шилінґи. В інших державах рівновартість 30 центів в перечисленні на валюту даної держави по обов'язуючому курсі.

Передплата «Самостійної України» виносить річно:

в ЗДА і Канаді — дол. 3;

в Англії і Австралії — 24 шил.;

в інших державах рівновартість дол. 3 в перечисленні на валюту даної держави.

Independent Ukraine

Published monthly by Organisation for Rebirth of Ukraine
Cooper Station P. O. Box 4
New York 3, N. Y.
Edited by Editoral Board
Subscription in the United States and Canada $3.00 per year.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

До Адміністрації «Самостійна Україна» повернулися деякі числа органу, бо передплатники або змінили свою адресу, й нам її не подали, або адреса не була правильною. Тому, щоб вони на будуче могли діставати дальші числа «Самостійної України» просимо їх, або їхніх знайомих, чи відділи, подати нам правильні й найновіші адреси наступних передплатників: Івана Пеценюка й С. Дачишина з Шікаґо, Ілл., пані А. Ґенджуровської з Міннеаполіс, Мінн., В. Дренкала, Р. Сачка, І. Філя з Ню Йорку, М. Боска з Аллентавну, Па., І. Сокола й М. Пацули з Клівленд, Огайо, П. Трухима й С. Літепла з Бруклина, Н. Й., С. Михайлишина з Балтімор, Мд., Г. Юзвяка й Г. Завадовича з Денвер, Коло., В. Приймака й М. Бараняка з Рочестер, Н. Й. та С. Катовського з Берклей, Міш.

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

Рік VIII. ВЕРЕСЕНЬ, 1955 Ч. 8 (88)

Декларація ПУН з нагоди 4-го ВЗУН

В році 1954 сповнилось 25 літ існування і діяльности Організації Українських Націоналістів. Відповідаючи вимогам часу та організаційним потребам, ПУН рішив того року скликати черговий Великий Збір Українських Націоналістів. Ця найвища установа українського Націоналістичного Руху зібралась в однім з міст Західньої Европи в серпні 1955 р. і перевела свою працю згідно з Устроєм ОУН.

IV ВЗУН застановився над питанням Програми та Устрою ОУН, виробленими попереднім ВЗУН. В своїх постановах він уточнив та розвинув деякі програмові точки, зберігаючи в основному позиції українського націоналізму, як вони були устійнені на основі досвіду передвоєнних часів та останньої світової війни. Також IV. ВЗУН переглянув Устрій, припасовуючи його до сучасного стану ОУН на рідних землях і на чужині.

Водночас з IV. ВЗУН вийшов Ювілейний Збірник, в якому зроблено перегляд праці в різних ділянках за час існування Організації Українських Націоналістів. Перейдений за чверть століття шлях боротьби українських націоналістів — між двома війнами, під час та по другій світовій війні — встелений великими жертвами і скроплений кров'ю членів ОУН. IV. ВЗУН ствердив, що ті жертви і та кров не пішли на марне. В значній мірі завдяки їм українська нація здобула серед народів світу місце державної нації. Однак Україна ще й дотепер не стала вільною та вимагає від нас дальших трудів і дальших жертв.

Приглядаючись сучасній ситуації та шукаючи шляхів на майбутнє IV. ВЗУН зробив перелік сил ОУН та всього Націоналістичного Руху. Він ствердив, що основні кадри ОУН і УНРуху в Новім та в Старім світі залишились вірними позиціям, освяченими кров'ю Вождя-Основоположника ОУН полк. Є. Коновальця та його співробітників. До тих кадрів за останні десятиліття прибули нові, які за час від III. ВЗУН вросли в організацію, збагативши її знанням та досвідом, набутим на рідних землях перед і під час останньої війни.

На жаль, на деяких відтинках Націоналістичного Руху дроблення сил, що почалось в 1940 р., не припинилось і відбувається далі, йдучи різними шляхами. Такий стан речей накладає на ОУН ще більшу відповідальність за вдержання основних ідеологічних та політичних підстав українського націоналізму; він каже провідним людям ОУН подбати про вирівняння взаємовідносин між націоналістами з метою віднови єдности українського Націоналістичного Руху.

Від часу III. ВЗУН в українському житті відбулись немалі зміни. Боротьба проти московсько-большевицького наїздника на рідних землях перейшла під тиском обставин від методів збройного змагу силами Української Повстанчої Армії до методів революційного підпілля. Глибші соціяльно-політичні процеси розточують поволі але постійно чужинецький режим і владу в Україні та змушують Совєти робити уступки українському народові, ба — навіть запобігати перед ним. Однак ворог ще далеко від того, щоб віддмовитись від насилування волі українського народу та від панування над ним. IV. ВЗУН ствердив, що шлях Національної Революції, переведеної в догідних умовах, власними силами народу, є найпевнішим шляхом до визволення України від московського ярма та від большевицького режиму.

Українська політична еміграція зробила від III. ВЗУН значний крок в напрямі концентрації сил, реорганізувавши в 1948 р. Державний Центр і створивши Українську Національну Раду, а також виступаючи у відповідні моменти спільним фронтом в імені Наради всіх українських політичних угрупувань. Однак процес консолідації не лише не є завершений, але від деякого часу є він у відступі. А тому питання концентрації сил в тривалій формі спільного фронту є далі актуальне. ОУН, перебуваючи в складі УНРади та беручи участть в Нарадах, прикладатиме всіх старань, щоб йдучи за настановами IV. ВЗУН сприяти злуці в одній лаві всіх живих, органічних і творчих українських сил. Високо розцінюючи вклад заокеанської еміґрації в справу визволення України, ОУН шукатиме способів поширення і поглиблення співпраці українців обабіч океану.

IV. ВЗУН розглянувся в сучасному міжнародньому положенні і ствердив нездорові тенденції деяких політичних чинників вільного світу, що шукають замирення з большевиками і то за всяку ціну. В наслідок нового курсу міжнародньої політики, що зміряє до співжиття двох ворожих, взаємно себе виключаючих світів, від певного часу відбуваються взаємопросяканнв між ними. Постає поважна небезпека приспання чуйности, занепаду відпорности, а за тим і внутрішнього розкладу вільного світу. Можливість замирення великих потуг Заходу з большевиками загрожує залишити Україну, як зрештою й інші поневолені Москвою

народи, на призволяще в стані уярмлення. Таке замирення відкрило б нові шляхи для большевиць кої експанзії і в остаточнім рахунку становило б як також для революційних сил в Україні, стають

Серед цих обставин для української еміґрації, як також для революційних сил в Україні, стають і ще більше відповідальні завдання. Борючись за свою волю і за своє право, українці повинні боронитись проти моральної демобілізації, а рівночасно боронити непроминущі вартості людської культури, загрожені отруйним подихом московського большевизму. Нова ситуація, витворена згаданими явищами, накладає на всіх українських патріотів обов'язок зімкнути їх ряди і подвоїти їх зусилля, щоб ставити чоло московській навалі, що готується так способами воєнними, як і способами облудного миру.

Підсумовуючи висліди IV. ВЗУН, Провід Українських Націоналістів, звертається насамперед до націоналістів з закликом — взяти під розвагу наведені моменти та поробити належні висновки щодо свого поступовання в Націоналістичному Русі. В другу чергу ПУН звертається до всіх українських патріотів, закликаючи їх приділити увагу нашим спільним завданням і зважити нашу відповідальність за українську політику на внутрішньому і на зовнішньому відтинках.

Перед лицем сучасної дійсности в Україні та сучасного міжнародного положення українці можуть і повинні знайти спільну мову між собою, заки шукати порозуміння з чужинцями. ОУН не потребує відступати від своїх позицій, щоб брати участь в спільному національному фронті. Нічого більше, як підпорядкування українській найвищій державній формі, не вимагає ОУН і від своїх українських політичних партнерів.

Щойно відбутий IV. ВЗУН начно скріплює ОУН. Але сил її ніколи не буде забагато, як на ті завдання, що стоять перед нею. Тому першим обов'язком члена ОУН є дбати про внутрішню міць, тугість і справність організації. ПУН закликає провідні і рядові кадри ОУН до дальшої витривалости напруги всіх сил, необхідних для успішного переведення в життя тих плянів і заходів, що їх диктує сучасний історичний момент.

Постій, серпень 1955, на чужині.

Провід Українських Націоналістів

Звернення Голови ПУН полк. А. Мельника

ДО НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО АКТИВУ В УКРАЇНІ

Подруги і Друзі!

Дорогі Земляки!

Українські Націоналісти й Націоналістки!

До вас, розкинених по широких просторах нашої поневоленої Батьківщини-України, звертаюся я з радісною вісткою про те, що в серпні цього року, в одній із західньо-европейських країн відбувся Четвертий Великий Збір Українських Націоналістів.

З усіх кінців світу з'їхалися Українські Націоналісти на свій Збір, щоб намітити дальші шляхи, чергові завдання у боротьбі проти московського окупанта України. Великий Збір тривав тиждень. У дружній атмосфері єдиної сім'ї точилася глибока дискусія про завдання Українського Націоналістичного Руху й Організації Українських Націоналістів в Україні, про міжнароднє становище та його вплив на українську визвольну справу. Вислідом цієї дискусії був ряд постанов так про дальшу боротьбу з окупантом України, як і про дальшу внутрішню та міжнародню політику.

З особливою увагою обговорювали ми стан революційного підпілля на українських землях. І всі ми були горді і радісно піднесені тими відомостями, що прилинули від вас, тими фактами, які свідчать про незломність українського народу і вас, революціонерів, в боротьбі проти чужого наїзника. Протягом наших нарад ми згадували вас, вашу боротьбу, ваш героїзм, і наші думки зміряли до того, як допомогти вам перетривати нинішню важку пору та підготовитися до нових ударів по ворогові.

Аналізуючи міжнародню і радянську дійсність, всі ми вповні свідомі, що перед українським народом і націоналістами ще важка і затяжна боротьба. Але перемога буде за нами. До всенароднього зриву в совєтському бльоці держав, разом з ними і в Україні, неминуче мусить прийти, сили революції неминуче розгорнуть себе і немає найменших підстав сумніватися в тому, що прийде час, що затріщить московсько-большевицька імперія і що розсиплеться в порох, а на її руїнах поруч інших вільних народів постане визволена з нестерпного рабства Україна, будуючи власне життя у власній, ні від кого незалежній державі.

Кріпіться, Подруги і Друзі, та працюйте для цього великого ідеалу. Ми знаємо, що дійсність сьогоднішнє підпілля — нелегка. Знаємо, що ворог витрачає безмежні засоби на те, щоб задурманити свідомість мільйонів людей. Ми добре бачимо дію нещадного поліційного апарату окупанта. Але ми спокійні за вашу витривалість і в цих найважчих умовинах. Віримо, що обережність підкаже кожному з вас, що і як робити в своєму ближчому оточенні, щоб наблизити світлий день української перемоги. Нехай кріпить вас свідомість того, що ви не одинокі: поруч кожного з вас в глибокій сутіні підпілля крокують інші, а за

вами стоїть українська політична еміґрація в єдиному сталому напруженні зусиль піднести українську справу на рівень одної з головних політичних проблем майбутньої перебудови світу.

Єднайтеся з революційними силами Москвою поневолених народів для створення суцільного фронту проти спільного ворога. Хочу запевнити вас, що Провід Українських Націоналістів, Організація Українських Націоналістів і її сестринні організації роблять усе можливе, щоб спрямувати симпатії вільних народів на підтримку визвольних стремлінь українського народу. І нехай мужніють ваші сили в свідомості того, що ми маємо за собою вже значні успіхи на міжнародньому полі, що коло наших друзів постійно зростає.

Схиляємо голови над могилами тих, що віддано згинули в боротьбі проти займанця. Глибоким співчуттям наділюємо тих, які зазнали каліцтва чи стратили здоров'я на службі Україні. В майбутніх часах їхня самовідданість знайде вдячне признання в анналах нашої історії і народня пам'ять ніколи не забуде про них, як страдників і героїв.

До всіх же тих, що сьогодні готові продовжувати бій проти окупанта — наш заклик:

Дійте з найбільшою обережністю, але дійте невпинно. Лише через найближчу інтимну дружбу включайте нових неофітів у лоно націоналістичного підпілля.

Використовуйте кожну нагоду, кожне становище, щоб діяти на користь трудящого українського народу, поборюючи паразитну московсько-комуністичну державу!

Вияснюйте, де знайдете можливість, що людина ніколи ще не зазнала таких важких форм визиску, як у СССР!

Розтлумачуйте, кому можна, що нинішній так зв. розвиток соціялістичних націй є найпідступнішою і найнахабнішою денаціоналізацією, якої ще світ не знав, — є вбиванням живого духа нації.

Будіть віру в прийдешнє, в Українську Самостійну Державу, в якій не буде місця ні для визиску людини людиною, ні для національного гноблення, ні для затиску вільної думки, в якій український нарід буде свобідним господарем по своїй волі.

Вірте в краще майбутнє, яке неминуче прийде. І нехай Господь Бог кріпить ваші сили, вашу волю і певність у перемозі!

Слава Україні!

АПЕЛЬ ДО ВІЛЬНОГО СВІТУ 4-го ВЗУН

Вільний світ знов стоїть перед ділемою: чи ставити чоло московсько-большевицькій експанзії чи зложити зброю і простягти руку Совєтам.

Ця ділема ставала для західніх потуг десять років тому, в момент закінчення другої світової війни. Конференція в Женеві в липні 1955 р. висунула її знову, започаткувавши нову еру безконечних переговорів з Кремлем.

Мимоволі в пам'яті виринають спогади з 1938 р., коли світ стояв перед наступаючою тиранією Гітлера. Тоді переговори в Мюнхені ніби усунули загрозу війни, але вони викликали хаос, коли сила стала на місце права. І тоді лише маленька Карпатська Україна підняла зброю проти насильника, щоб зайвий раз ствердити право українського народу, поділеного тоді мировими договорами між чотирма державами, на вільне державне існування.

Уступки Гітлера не врятували світ від війни. І коли вона вибухла, Захід вперше пішов на союз з Совєтами, але довелося віддати половину Европи на поталу Москві. І знов лише Україна не зложила в 1945 р. зброї і силами Української Повстанської Армії ставила спротив совєтській експанзії на захід. Пізніше та експанзія звернулась і на схід та підпорядкувала Москві Китай. Вільний світ безрадно приглядався переможному походові большевиків.

Щойно згодом вільний світ став усвідомлювати, що єдиною силою, здібною протиставитись большевизмові, це націоналізм поневолених ним народів. Дарма, що Москва використовує в своїх цілях боротьбу колоніяльних народів проти їх метрополій. Разом з тим вона викликає своєю загарбницькою політикою великий спротив у всіх країнах, які потрапить опанувати. Совєти свого часу відвернули від себе скомунізовану Югославію, а ще більша реакція проявляється в країнах-сателітах, яким вони накинули комуністичний режим. Націоналізм починає ставити опір Совєтам і в Азії, доказом цього — конференція в Бандунгу, де висунено питання совєтського колоніялізму.

Речником такого непримиренно ворожого Совєтам націоналізму є Організація Українських Націоналістів, яка діє вже повних 25 років і яка в місяці серпні ц. р. відбула в західній Европі свій IV. Світовий Конґрес.

Ідея національного визволення є нині чи не найпотужнішою ідеєю-підоймою, яка діє в цілому світі. Вона підіймає до власного державного життя народи Азії та Африки. Вона нуртує серед народів Европи за залізною заслоною і являє собою найсильнішу зброю проти Совєтів. Тож мав рацію президент Айзенгауер, підносячи в Женеві питання звільнення їх від зверхности Москви. Так зв. народні демократії Середньо-Східньої Европи, як і народи Совєтського Союзу, перебувають в стані сателітів — невільників. На це не може замикати очі вільний світ, як не може він полиши-

ти їх на ласку і неласку Москви, заявляючи своє «дезентересман» щодо їх долі.

Ми свідомі великої небезпеки для людської цивілізації в разі світової тотальної війни. Але ми бачимо, що наша цивілізація загрожена комунізмом не менше поважно як атомною бомбою. Нова тактика Совєтів не повинна нікого змилити щодо цілей Москви, яка неухильно зміряє до світової гегемонії. Для неї потрібно лише перепочинку, щоб повести з новою силою нові атаки на вільний світ. А тому Совєти не збираються розв'язувати свої п'яті колони, ані зносити залізну заслону, ані припиняти холодну війну.

Приспання чуйности, ослаблення відборонности, а також внутрішній розклад — ось що несе вільному світові облудний мир Совєтів. І власне проти цього хочемо остерегти вільний світ ми, українські націоналісти.

Україна, як і інші поневолені за залізною заслоною народи, боротимуться далі за своє визволення, не зважаючи на пакти коекзистенції зі західніми державами, ані на облудні уступки Совєтів в формі фіктивної суверенности. Вони боротимуться скрізь, включно аж до таборів примусової праці. Вони певні своєї остаточної перемоги, вони бо знають, що комуністична система засуджена на загибель вже в силу своїх внутрішніх противенств. З тих противенств та з незламної волі народів до свободи виростуть Національні Революції, які вибухнуть солідарно в слушний час. Вони розсадять огнище комуністичної світової революції, що ним є Совєтський Союз. І це станеться тим скорше, чим зручнішою і мудрішою буде постава вільного світу супроти Совєтів.

Отже, в ім'я правди і справедливости, в ім'я великих вартостей нашої культури, в ім'я добра прийдешніх поколінь — ми, українські націоналісти, звертаємось до відповідальних державних мужів і до всього загалу вільного світу з закликом:

уважайте, щоб не дати себе розложити облудними гаслами большевиків,

належно оцінюйте загрози, що їх несе коекзистенція,

не демобілізуйтесь політично і мілітарно перед совєтською потужністю,

подайте руку помочі в ході холодної війни поневоленим Москвою народам за залізною заслоною, які безнастанно і мужньо борються за свою свободу.

Свобода справді — неподільна! Бо ж щойно визволення народів за залізною заслоною з-під московського ярма дасть світові ґарантію, що він не впаде колись жертвою совєтської атомної атаки чи світової комуністичної революції.

За Президію IV. Світового Конґресу Організації Українських Націоналістів
Генерал Микола Капустянський

Місце постою, вересень 19в5 р.

З міжнародних подій

ЖЕНЕВСЬКА КАТАСТРОФА

Вже минули два місяці з часу женевської конференції т. зв. чотирьох великих. Велика частина західньої преси, а з нею майже уся українська преса, задоволилася ствердженням, що ця конференція була невдачною й що вона не принесе ніяких наслідків. На ділі бо женевська конференція була великим зламом в розвитку подій після другої світової війни, вона замкнула добу холодної війни і започаткувала не добу мирного співжиття, як дехто каже, а добу псевдомирної агресії російського імперіялізму і його міжнародного сателіта світового комунізму.

Женевська конференція не була ні перемогою для західнього світу, ні його поразкою, вона була катастрофою й принесе вона за собою катастрофальні наслідки. В Женеві перемогли большевики. Чого вони хотіли їхавши до Женеви: вони хотіли, не поступившися нічим, не осягнувши ніяких реальних уточнень, які сьогодні неможливі без уступок, добитися мирної, загальної нормалізації міжнародніх стосунків. У всіх конкретних проблемах, що ждуть своєї розв'язки, большевики є агресивним чинником, що мусів би поступитися, бо загнався за далеко. Але цього вони за ніяку ціну зробити не хочуть. А як і роблять, то згідно з фундаментальною настановою Леніна: крок взад, два кроки вперід. І тому большевики, не зважаючи на різні деклярації і маневри, з найглибшою радістю і захопленням прийняли пропозицію Заходу: не вирішувати ніяких конкретних питань, а обмежетися до загальних висновків і до створення відповідної атмосфери. Значить західні політики заграли большевикам очевидно в руки. А чого ж властиво хотів Захід від тієї конференції? Цього не знали самі західні політики. Одне, чого вони напевно виразно хотіли, це було здержати як найдовше напір большевиків за нормалізацію і якнайдовше перетримати дотеперішній стан збройної готовости й холодної війни, що час до часу вибухала полум'ям в різних місцях. І для того вибирали вони шлях нез'ясованих півсередників, генералізуючих розмов, тощо. А вислід? Насамперед міжнароднє відпруження. Від років большевики вели «пропаганду за миром», для

якої вони організували мільйонові міжнародні акції і ось тепер... під тиском тої акції приходить довгожданний справжнній мир. А за тим — розмови про збільшення торговельних стосунків між Сходом і Заходом, взаїмні масові поїздки й зустрічі, на чолі яких формально подана до публічного відома плянована поїздка двох «миролюбців» Булганіна і Хрущова до королівської Британії. Хто зна, чи молода англійська королева не буде мати приємности й щастя за пару місяців стискати правиці цих двох, ну скажім, джентлменів!

Оце наслідки женевської конференції. Згадані тут це тільки декілька з низки, з цілої лявини інших, що перекочуються перед нашими очима. І хто після цього всього, може сказати, що женевська конференція без наслідків?! І чи можна її інакше назвати, як женевською катастрофою?

Бо чи не є катастрофою для Заходу залишення большевикам на знущання й знищування десяток поневолених народів? Чи не є катастрофою давати їм змогу сконсолідуватися внутрі, розправитися зі своїми внутрішніми ворогами, щоб мати силу для дальшого наступу? Чи врешті не є катастрофою намірюване постачання їм різних дібр, які вони зужиють для свойого всестороннього зміцнення?

КАНОССА, ЧИ ЩЕ ОДИН АКТ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ДРАМИ?

Маленька італійська місцевина, Каносса, стала символом, що викликує перед очі картини політичної покути, приниження, кари на гордість і зарозумілість. Майже дев'ятьсот років тому в Каноссі цісар Гайнріх IV у волосінниці і босо покутував за свою боротьбу з папським престолом у Римі. Власне «поїздкою до Каносси» охрищено поїздку двох підстаркуватих вже большевицьких комівояжерів, Булганіна і Хрущова, до «архибандита і шпіона», «агента і Юди» — як його при кожній нагоді титулувала большевицька преса, — югославського диктатора Тіта. На жаль, тільки на короткий час ця поїздка зайняла відповідне місце в світовій пресі. А шкода, бо вона заслуговувала на те, щоб нею зайнятися й довше й глибше, щоб вивчити її причини й передбачити наслідки.

Зірвання Москви і її сателітів з Тітом мало особливий характер і особливі причини. Настало воно в часі, коли Москва за відомими терористичними рецептами Сталіна затискала свою петлю на всіх народах, що мали нещастя опинитися в сфері її сили. До тих народів належала і комуністична Югославія, ведена великої міри комуністичним провідником Тітом. Сам Тіто нераз побував у Москві, переходив там вишколи, перечікував періоди особливих небезпек, але при тому всьому не втратив своєї віри в «загірню комуну». Тільки завдяки його і його найближчих співробітників енергії і посвяті зуміли комуністи захопити владу в Югославії. І це давало їм, а зокрема Тітові, не лише почуття сили, але й ваги та значення. І коли московські «палковники» і різні «уполномоченні» захотіли після війни господарити в Югославії, як у себе, та ще й до того витискати з неї все для «матушки Расеї», Тіто сказав «ні». Це «ні» довело «батька і учителя всіх народів» та «вождя робітничого класу» Сталіна до білого божевілля. І він поповнив один зі своїх найбільших промахів, промахів, які при відповідній поставі Заходу могли мати катастрофальні для міжнародного большевизму наслідки. Сталін не лише велів виклясти Тіта за його оборону інтересів народів Югославії, але й усіма засоба натиснув на сателітів — Болгарію, Мадярщину, Румунію, Чехословаччину, Польщу, — щоб ті зірвали стосунки з Тітом і поробили всі заходи потрібні для його усунення. І почалося одна з найбезглуздніших історій після другої світової війни: холуї комуніста Сталіна повели наступ на комуніста Тіта, що поважився мати власну думку та ще й боронити її. Здавалося, що ледви чи Тіто втримається. Схід виступив проти нього, а й Захід не вважав його своїм приятелем. Але вже перші наступи на Тіта показали, що справа не така проста. Серед комуністичних партій в сателітських країнах почався фермент, сприяючий Тітові. Нечисленні ідейні в тих партіях комуністи побачили правдиве обличчя світового центру большевизму, Москви, яка загрібущими руками намагається все пограбувати для себе. І почалися процеси. Власне, ті найкращі між комуністами серед сателітів пішли під суд і були засуджені на смерть. Це знову викликало глибокий фермент у всесвітньому комунізмі і напружило стосунки між різними комуністичними партіями і Москвою. І це був момент, що його мусів був використати Захід. Захід мусів був виступити в тому часі не лише в обороні Тіта й Югославії, але заявити, що, не зважаючи на внутрішні стосунки і устрої якихнебудь країн, Захід визнаватиме їх суверенними, з ними готов як зі самостійними перетрактувати і в потребі заступитися. Тимчасом того не сталося. Після довгого зволікання Захід подав помічну руку Тітові, не закриваючи ні своїх глибоких антипатій проти тітовського режиму, ні навіть своїх намірів при першій нагоді позбутися його і допомогти іншим силам, симпатичним Заходові, заволодіти Югославією. Наслідком того Тіто допомогу від Заходу брав, але тримався з далека від Заходу. Йнакше він і не міг, чувши постійно з уст відповідальних мужів Заходу їхні заяви, що вони ворогом «черга один» вважають всякий комунізм без огляду на те, чи він є в залежності від Москви, чи ні. У цей спосіб ця перша вдала спроба самостійного комунізму, комунізму не кермованого з Москви, але наставленого проти неї, спроба, що мала свого трагічного передвісника в українському у-

капізмі не звершилася, не дозріла до своїх закономірних осягів. Через те й Тіто повис у повітрі і, коли після смерти Сталіна повіяли з Москви інші вітри, він з тугою прислуховувався до них, а коли прийшла пропозиція зустрічі з новими московськими «босами», він на неї пішов. У цей спосіб провалилася дотепер єдина після другої світової війни шанса відірвати різні комуністичні партії від московського центру, та наставити на самостійне, незалежне від Москви, а то й протилежне Москві діяння.

І в тому власне міститься черговий акт европейської драми. Захід, не зрозумівши, що західньоевропейські комуністичні партії є життєвим фактом, що вони ще довго існуватимуть і гратимуть величезну ролю в житті поодиноких народів, заперечив їх усіх, став проти них і тим задушив усі ті спроби, що мусіли були проявитися на поверхні при іншій поставі. Між іншим вони вже показали себе і за них заплатили своїми постами, а то й головами польський Ґомулка, чеський Слянски, мадярський Райк і т. д.

КИТАЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ РОЗМОВИ

В одному з попередніх чисел «Самостійної України» ми звертали увагу на можливість безпосередніх розмов між представниками червоного Китаю і ЗДА. Звертали ми увагу на це, знаючи наслідки таких розмов. Саме тепер ми є їх свідками, при чому перша їхня фаза завершилася «успішно», а друга має початися, як ухвали першої будуть переведені в життя. На денному порядку нарад немає багато точок: справа звільнення американських в'язнів і полонених, перетримуваних безправно в Китаю та справа повороту китайців зі ЗДА на терен червоного Китаю; а другою справою є «інші практичні справи». І перед розмовами і в часі розмов і після закінчення першої стадії компетентні американські чинники заявляли, що тими розмовами вони формально ані не визнають китайського режиму, ані не думають допустити його представників до Об'єднаних Націй.

Та не зважаючи на ці заяви, факт безпосередніх розмов є величезним здобутком для червоного Китаю. Це властиво рівнається фактичному визнанню червоного китайського уряду. І, власне, тому уряд Чан-кай-шека так гостро засудив і ті розмови, і їх наслідки.

Це з одного боку. З другого ж боку ці розмови, як і всі інші факти, вказують на те, що міжнародня політика ЗДА ще не зуміла схопити ініціятиви в свої руки, що вона полагоджує ті справи, які насильно втискаються до полагоди, та що, врешті, вона старається тільки стримати неприхильний для неї розвиток подій, де можна пригамувати його, а не висунути від себе відповідну програму дій, оперту на реальній оцінці фактів і на усуненні перестарілих оцінок і пересудів. Власне, це все найкраще видно у випадку червоного Китаю. Є фактом і про те пишуть всі без винятку відповідальні американські знавці далекосхідніх справ, що червоний уряд Мао-тсе-тунга насправді володіє краєм, що він справляється зі своїми завданнями, що він має всі шанси залишитися та що, врешті, сила Чан-кай-шека маліє з дня на день і немає в нього ніяких виглядів вернутися на континент. До того найсерйозніші знавці Далекого Сходу погоджуються, що червоний режим зробив немало доброго для Китаю та що через те має попертя в немалої частини населення.

Врешті, справа такого чи іншого режиму це внутрішня справа китайців. А вільному світові мусить залежати на тому, щоб Китай своїми міжнародніми зв'язками і своєю політикою не скріпляв сил ворожих людству, тобто сил російського імперіялізму. І тому головна настанова політичної стратегії мусіла би бути: зробити все, щоб відтягнути Китай, хай і червоний, від Москви! Та якось ця така проста істина не знайшла відповідного місця в політиці західніх великодержав. І замість того постійна нагінка на теперішній китайський уряд, а з тим щораз щільніші злютування його з московським центром. А як і приходять якісь кроки вроді останніх розмов, то є вони нерішучими півсередниками, непродуманими потягненнями, логічно між собою непов'язані і переводжені так, що для кожного очевидно, що вони переводжені не зі свобідної волі і з власного пляну, а під примусом і тиском. Наслідком того вони ще поглиблюють складність положення а в червоних китайських верховодів закріплюють враження, що політика тісної співпраці з москалями є правильна, бо веде до успіхів.

16:0 І 2:3.

На останній Олімпіяді перед світовою війною відбулися змагання у футболі між Німеччиною і Росією. Німеччина виграла з рахунком воріт 16:0. Мабуть, оцей спортовий вислід був повною ілюстрацією до відсталости та нехлюйства царської Росії, її безголових міністрів і перегнилої провідної верстви. Нам сьогодні прямо незрозуміло, як в країні з такими величезними людськими ресурсами, з таким високоякісним людським матеріялом можна було ухитритися аж на таку поразку! Пару тижнів тому знову, тим разом у Москві відбулися такі ж самі змагання між Німеччиною і тою ж самою імперіялістичною Росією, що тепер називається СССР. Але який інакший вислід. Тим разом німці не лише не здобули переважаючої перемоги, але й скапітулювали з рахунком воріт 2:3 в їхню користь.

Німці прив'язували до тих змагань величезне значення. Вони ж тримають ще світове першунство у футболі, а крім цього всі очікували від них перемоги з політичних міркувань. Свідоцтвом німецьких заінтересувань та й взагалі значення змагань були 1500 німецьких туристів, для яких відхилено на час змагань залізну заслону.

Відбулися змагання в особливій політичній обстановці. Вони, так би мовити, попереджали приїзд канцлера Західньої Німеччини до Москви. Аденавер, запрошений до Москви негайно після женевської конференції, не дуже поспішав туди. Але за порадою західніх союзників прийняв запрошення і нікуди було відтягати далі з приїздом. Їхав він туди з колосальним штабом в окремому потязі, але напевно з тяжким серцем. Справа в тому, що нез'ясована політика Заходу у відношенні до Росії поставила і його в невигідне становище. Пропонуючи безпосередні розмови, большевики поставили в програму властиво одну точку, тобто нормалізацію стосунків між ними й Західньою Німеччиною та формальну обміну амбасадорами. Коли Аденавер запропонував поширити плятформу розмов і додав від себе між іншим справу об'єднання Німеччини, большевики без труду на те погодилися. Та це в ніякому разі не вказувало на готовість большевиків поступитись в засадничих справах.

Самі переговори були тяжкі, в перших днях навіть дуже гострі. Обидва партнери сказали собі правду в очі. Західні чинники почали потішати себе надією, що з тих розмов нічого не вийде. Тимчасом останнього дня настала несподіванка. Аденавер погодився на большевицькі пропозиції в справі нормалізації стосунків, на обміну амбасадорами і за те нічогісінько не дістав. Дістав формальне визнання Західньої Німеччини большевиками, на чому йому напевно не залежало., але зате залежало на цьому большевикам. Визнаючи Західню Німеччину, вони формально закріплювали фактичний поділ Німеччини. Спроби Аденавера говорити в імені цілої Німеччини большевики рішуче відкинули, полонених і політичних в'язнів погодилися випустити, але включивши в ту справу теж свого сателіта Східньонімецький уряд, а крім цього поставили вимогу до Західньої Німеччини і Аденавера внеможливити ведення всіх акцій з терену Німеччини проти Большевії та сприяти новій хвилі репатріяції, що її большевики почали переводити. Що в тих справах, для нас і для вільного світу таких важливих, відповів Аденавер? Ні преса, ні радіо, ні тимбільше офіційні документи про те ні словечка не згадують. Але навіть коли б Аденавер нічого не відповів, то й ця його мовчанка не вішувала б нічого доброго, а радше вказувала б на готовість цю справу продискутувати, а не здкидати.

І тому не диво, що англійський карикатурист в «Лондон Дейлі Експрес» намалював Аденавера підчас його повороту з Москви голенького, прикритого в критичних місцях платком з написом «обіцянка звільнити полонених», а за тим тріюмфуючих большевицьких тріюмвірів: Булґаніна, Хрущова, Молотова.

Чому таке сталося? Чому старий Аденавер протягом одної ночі повернувся на 180 степенів і заперечив ту всю тактику, що її сам дотепер проповідував? На це сьогодні тяжко відповісти. Але у великій мірі грав аргумент, що його подав сам Аденавер, а саме: большевицька Росія дуже сильна, щоб можна було не нав'язувати з нею стосунків. А ми додаймо: а що він мав робити, коли відбувається женевська конференція, французькі дипломати збираються їхати до Москви, а большевицькі вожді до Англії, коли американські туристи з найвизначнішими іменами цілою валкою починають заїздити в Москву, а Булґанін їде до Індії? Мав він своєю поставою і коштом німецьких інтересів іншим уможливлювати гру, в якій вони не знають, до чого йдуть. Що старому нелегко було годитися на большевицькі пропозиції — це ясно. Ці ж бо пропозиції тільки зміцнювали поділ Німеччини і в далеке майбутнє відсували її об'єднання, але ж західні союзники своїми вчинками перекреслювали деклямації про «позицію сили», про «об'єднання Німеччини, як передумову покращання стосунків з Росією» і т. д. Задовго живе старий Аденавер, щоб не бачити того, що діється навколо. І тому годі його винити за такий вислід його московської візити. Доки не буде ясних цілей у західніх політиків, доки не буде волі переводити їх у життя, доки не буде твердого пляну, доти будуть ставатися такі історії. І навіть там, де можна виграти, будуть поразки.

ПАЛОМНИКИ ДО МОСКВИ

Дуже непотішаюче видовище розіграється тепер в Москві. Видовище, що не лише породжує різні дивовижні думки серед західніх суспільностей про можливости тривалого співжиття з большевиками, але теж впливає пригнічуюче на тих, що їм довелося під большевиками жити й боротися проти них. Мовиться про ті десятки й сотні західніх туристів, що ціле літо хвилею линують у Москву. Ідеться про тисячі людей, які користуються відхиленням залізної заслони і їдуть туди. Серед них щораз більше американців. Їдуть журналісти, політики, сенатори. Всі вони «нав'язують приязнь з населенням» (там, де большевики вважають доцільним допустити до того!) і, вернувшись, майже в унісон повторюють: з большевиками можна жити! Ось дивіться, вони почали пускати нас на відвідини, вони збільшують добробут населення, вони міняють радикально свій карний кодекс, вони проголосили величезну амнестію, вони... еге ж — вони не хотять війни.

Виявляється, що «історія не є вчителькою життя» і що «світ таки хоче бути обдуреним». Це ж бо ясне, що большевики і пускають журналістів до себе і великі прогульки, збільшують харчеві рації і проголосили амнестію, міняють карний кодекс і почали демобілізувати свою армію... Але так само ясно, що вони завжди ставили на внутрішню війну в кожній нації і державі, що вони цього не зреклися, що в нинішніх умовинах їм уже не так залежить на мільйонових сухопутніх арміях, та врешті, що вони змагають до тієї самої цілі тільки іншими засобами. Була холодна війна й вона не дала їм бажаних успіхів, тоді найкраще змінити тактику. І вони це зробили. І в такому стані з ними — хоч з трудом — можна співжити. Тільки-що вони негайно змінять свою тактику і застосують чи нову холодну, чи може навіть гарячу війну, коли їм того треба буде — а тоді що? А чи не може бути тоді запізно?

І це повинні мати на увазі всі паломники до Москви й усі ті, що радіють їхніми успіхами.

ХТО МАЄ ПРАВО НА САМОВИЗНАЧЕННЯ

Наша доба є добою абсолютної правовости. Існують однакові права для всіх. Немає подвійних кодексів для різних громадян у тій самій державі (за винятком «червоного раю» СССР, де правоправляча кліка і комуністична партія, а все інше безправ'я). Так само між народами. Усі народи — і великі й малі — мають ті самі права. Принаймні так написано. Найосновнішим з тих прав є право на самовизначення. Це всі знають і про це всі деклямують, навіть Американський Комітет Визволення від Большевизму. Знали це і греки на острові Кипрі у східній частині Середземного моря. Знали й рішили самовизначитися. Але... показалося, що право, то не така проста річ. Що вільно одному, не вільно другому. Або як це дуже образно представив свіжо навернений на християнство мешканець середущої Африки: на запит з боку місіонара, що є злом і гріхом, відповів: «Коли хтось украде йому корову»; а на запит, що ж є добрим вчинком, відповів: «Коли він украде комусь корову». Так само виявилося з правом на самовизначення. Воно добре, коли мені добре і зле, коли комусь з того добро, а мені ні. Значить, англійці зробили рейвах: якже це так? Яке самовизначення? Та ж ми там маємо базу! І не помогло, що там понад 80% населення греки, не помогло, що англійці перебрали їх без їхньої згоди від попереднього окупанта Туреччини, не помогло навіть те, що греки один з найкращих союзників Заходу. Союзник — союзником, але, що я тримаю у жмені, того не дам і годі. Зібрали конференцію. Для замотання справи англійці втягнули в конференцію і Туреччину, бо на острові Кипрі майже 20% турків, ну й Туреччина колись окупувала його. З конференції вийшов пшик. Тоді мудрі дипломати покористувалися «модерним» засобом. В Салоніках, у Греції, «хтось» (напевно грецький терорист — повинні всі подумати!) підкинув малу бомбу в турецький конзулят. Хтось негайно після цього розпустив по Туреччині вістку, що бомба знищила не тільки будинок конзуляту (що виявилося неправдою), але й здемолювала положене біля нього місце уродження творця сучасної Туреччини Кемаля Ататурка. Після цього «вибух» народний гнів. Тисячі турків у Константинополі і Ізмірі кинули роботу й вирушили на вулиці. У тих містах греки живуть від пару тисяч років. Живуть, працюють, торгують (чи є греки, що не торгували б?). І ось «схвильований і обурений народ» кинувся на грецькі крамниці. Власників побито, добро розтягнено, а що лишалося в великій мірі спалено. Але цього мало було «народові». Він ще кинувся на грецькі святині і де тільки можна і їх спалив та поруйнував. Відомо «гнів народній». А де ж поліція? Не було поліції, війська, органів порядку, безпеки і інших винаходів. Так десь порозгублювалися, а ті, що були... дивилися. Не битиме ж поліція своїх людей, коли вони чинять таке патріотичне діло.

А після цього всього щойно клопіт. Світ сьогодні скоро все взнає, а газети про все пишуть. І той «великий дипломат», що притягнув турків до розв'язки кипрського питання чухає потилицю. У світі обурення. Всім стало ясно: коли так, то кипрське питання таки треба розв'язати. Бідні турки, як це в них частенько буває пересолили і замість допомогти англійському сусідові впхали його ще більше в біду. Тимбільше, що греки й турки — а з ними й товариш Тіто, «перлина» системи західніх союзів, творять дуже важливу ланку Північно-Атлантійського Пакту, єдиної надійної оборони Заходу проти большевиків. А які ж це союзники, коли граблять себе, б'ють, палять свої святині?

Отже чи самовизначаться греки на Кипрі? Покищо ні. Англійці ще мусять поповнити цілий ряд дальших помилок, а щойно тоді поступляться, так як зробили в Палестині, Єгипті, Ірані. А для нас наука: не той має право на самовизначення, що хоче самовизначитися, але той, хто має силу на те. Такий покищо є світ.

ПРОМІННЯ З ЖЕНЕВИ

Ледви «великі чотири» звинули свої намети в Женеві, почали з'їздитися туди інші великі. Тим разом науковці. Спеціялісти атомової енергії. І нагло світ почав довідуватися найтяжче бережені дотепер тайни. Фізика, математика, хемія, взагалі природничі науки стали в центрі уваги людства, принаймні, на пару тижнів. А було чому приглядатися й прислухатися. Висліди титанічної праці найкращих науковців на протязі поколінь блиснули незаперечним і могутнім сяйвом. Перед люд-

ськими очима розкрилися широкі обрії достатнього життя, поширеної до безкраю людської творчости, дальшого глибокого опанування сил природи людиною. Науковці показали інше завтра, краще завтра, як державні мужі й дипломати, що пописувалися перед ними.

Але разом з тим і будився острах: а чи не зуміють власне ті державні мужі і дипломати знівечити того всього що розкрили тяжкою працею і жертвами науковці? І чи опановані сили природи, неспожиті і безконечні енергії не стануть прокляттям і загибіллю для людства? І чи модерний Джінґіс-хан, не на коні з кинжалом в зубах, а в літаку і з водневою бомбою не захоче ненадійно запанувати над нашою землею, ризикуючи спопелити її, щоб тільки стати незаперечним тираном?

Хіба — ні! Хіба народи й одиниці матимуть настільки сил, щоб спинити в час божевільного, щоб в час накинути на нього «сорочку безпеки» і не допустити його до розпутання найбільшої катастрофи. Маємо в цьому надію! Інакше ні дотеперішня історія людства, ні його терпіння, ні здобутки не мали б глузду. А ми віримо в поступ, в добро, глибоко вкорінене в людині й у те, що вона по всіх блуканнях і помилках таки знайде правильний шлях. Власне, одним з променів, що вказують цей шлях — це осяги, задемонстровані героями науки в Женеві.

З українського життя

КРИЗА В УНРАДІ

Українське громадянство на еміграції вже мало час привикнути до криз в УНРаді. Їх було немало, а навіть близькі до УНРади твердять, що там є безперебійна криза, а тільки її натуга то більшає, то зменшується. Причиною тих усіх криз, чи цієї безперебійної є без сумніву люди. Люди, що стоять у проводі цієї установи і які не вміють собі дати ради, ради з проблемами, що їх ставить життя перед ними, або іншими словами не доросли до завдань що їх узяли на свої плечі. Бо коли б було інакше, тоді вони, ці люди, вміли б знайти шляхи й виходи для полагодження спільних всім справ і вміли б скінчити з тим станом постійної гарячки й неполадків. А так, то вони ані не в силі зорієнтуватися, куди йдуть події, ані не знають чого хоче, а чого не хоче українське громадянство і через те заплутуються в постановах і рішеннях, які ані перевести в життя..., ані відкликати.

Власне, таке сталося знову останнім часом, що й викликало найглибшу дотепер кризу в УНРаді і в її ВО, можна сказати захитало її. В чому ж справа? Справа прямо неправдоподібна. Один з найвизначніших членів УНРади, проф. Панас Феденко, старий «державник» (пробачте за лапки, але після останнього обговорюваного тут факту ми їх мусимо вжити) і провідник українських соціялістів на еміграції і голова ВО інж. Созонтів, «уердепівець» (теж вибачте за лапки, але вони нам видаються дуже на місці) та представник нової підсовєтської еміграції, домовилися з іншими неукраїнськими партнерами в Парижі в справі скоординованої співпраці з росіянами, точніше з російськими імперіялістами, які не хочуть визнати самостійности України а вважають її невіддільною частиною Росії, та зобов'язалися з українського боку перевести схвалення цієї домови на терені УНРади. Згідно з тим своїм зобов'язанням вони перевели відповідну ухвалу на терені УНРади. Помічними їм у тому були члени УНДО, які згідно з партійною традицією пішли по лінії найлегшого опору, або інакшими словами, коли горщок накипів опуртунізмом, то буде ним тхнути й до віку.

Така ухвала більшости УНРади змусила представників меншости витягнути висновки. І представники ОУН, інж. Бойдуник, голова УНРади, та керівник ресорту зовнішніх справ у ВО, інж. Андрієвський, подалися у відставку. Значить, УНРада опинилася нагло в обличчі особливо складної кризи. Кризи, що зачіпає поважно її основи. Бо коли більшість УНРади погоджується «координувати» свою визвольну протибольшевицьку роботу з явним ворогом української державности й українського народу взагалі, то що тоді стається з принципами УНРади, яка, власне, покликана безкомпромісово захищати українську державність і на цій базі, як на єдиній, переводити всю свою діяльність? Їх заперечується і в цей спосіб усувається найтвердішу підвалину УНРади. Саме тому слідом за представниками ОУН пішли представники УНДС, які відкликали свого колеґу з Президії УНРади.

Що ж на те ті, які своїми недопустими рішеннями довели до такого стану? Що на те проф. Феденко і інж. Созонтів? Особисто нічого. Присіли так, неначе би їх і не було. Зате інформативне бюро і інші інформативні канали, що стоять до послуг органам УНРади поширюють в друку і в слові вістки: такої ухвали не було! Не існувала! Замість чесно признатися до помилки, тяжкої помилки та й витягнути з того висновки та внеможливити подібні історії на майбутнє, партійні діячі рішили рятувати шкіру своїх недотепних лідерів коштом самої УНРади. Через таку їхню поставу справа опинилася в сліпому куті.

Який же вихід зі ситуації? Вихід єдиний: рішучими заходами, не побоявшися назвати винних, засудити ту ухвалу та винести такі рішення, щоб раз на завжди внеможливити подібне! При цьому мусимо підкреслити, що непотрібне продовжування кризи заганяє цілу справу в щораз гірше положення і що можна перевести сьогодні, може вже зовсім не вдатися завтра.

ОДНА СТАРА ҐВАРДІЯ ВІДХОДИТЬ

Кожна організація й партія, кожна установа мають свою ґвардію. Людей, що організували цю установу, розбудовували її, віддали їй роки свого життя й своєї праці. Власне, на такій старій ґвардії, як на міцному граніті, установа стоїть і, власне, завдяки їй вона може успішно перебороти навіть найтяжчі життєві бурі. Коли не стає старої ґвардії, коли вона відходить, люди перестають бачити в даній організації чи установі вигляди на майбутнє. Власне, такий стан витворився в одній з наймолодших українських політичних партій, в УРДП. Партія, що повстала після другої світової війни і подавала великі надії, стає перед небезпекою, що громадянство переставатиме бачити в ній те, чого воно прагнуло. Ми тут не будемо розводитися над ролею представника цієї партії п. інж. Созонтова у винесенні горезвісної паризької ухвали співпраці з росіянами та над невиясненими й далеко суспільності незрозумілими тісними контактами з АКВБ в моменті, коли той попирає єдинонеділимську політику, а зупинимося над справою відходу від політичної роботи людей, які взяли на себе великі зобов'язання тоді, коли партію закладали, коли її вели, коли кликали людей до неї. Не мовиться тут про особу колишнього лідера партії, письменника Івана Павловича Багряного. Тяжка доля вириває його з рядів активних українських політичних і громадських діячів, жорстока, набута в підсоветських злиднях недуга не дає йому діяти і через те він уступив. Але довідуємося, що два інші найпередовіші діячі цієї партії, пп. Гришко і Степаненко, відійшли від громадської і політичної діяльности, бо трапилася їм... добра праця. І власне, тут наш сумнів Ми бо думаємо, що провідні діячі мають зобов'язання і то великі перед громадянством. Коли вони щось почали, громада має право вимагати від них цю роботу кінчати. А тимбільше має право вимагати від них цього їхня власна партія. Партія, яку вони закладали, в якій вони стали провідниками, до якоїсь міри символами і тою старою ґвардією, що вмирає але від роботи не відходить.

НЕВЖЕ ДІЛЯТЬСЯ ДАЛІ?

Боротьба і конкуренція між поодинокими партіями річ зрозуміла й потрібна. Очевидно, наскільки вона не переступає дозволениж меж. Зрозуміла теж і потрібна боротьба течій і поглядів внутрі поодиноких партій і груп. Це ж бо одинока дорога, щоб кращі погляди й сильніші люди перемогли. Але зле, а нераз й трагічно стається, коли в нутрі поодиноких груп і партій запановує неконтрольований гін до поділу, до висування різниць, до внутрішньої боротьби в ім'я самої боротьби. Тоді пряма дорога до повного розкладу й загнивання. В останньому часі множаться вістки про нові поділи, про тяжкі розходження в середовищі всіх тих, що попирали й групувалися довкруги УГВР. Доходять вістки, що ЗЧ ОУН під проводом «двійки», чи одного з «двійки» (те ЗЧ, що розійшлося з п. Ст. Бандерою) отворило внутрішній фронт проти ЗП УГВР. Що Місія УПА теж повела свою окрему політику, а самі «властиві угаверівці» теж розбилися між собою. Покищо ті справи у великій мірі закриті перед суспільністю, але тим гірше, бо замість бути висуненими на денне світло й вентильованими вони внутрі розжирають єдине до недавна тіло, послаблюють і приготовляють упадок. Ми не прихильники УГВР, ані ЗП УГВР, ані того середовища взагалі, але таким станом справ у них далеко не радіємо. Ми бо свідомі, що неполадки в них відбиваються негативно на цілости українських справ на еміґрації.

Розглядаючи ближче ті події, бачимо, що головними дієвими персонами в них є відомі й нераз заслужені діячі підпольної боротьби. Але ті діячі, що відіграли таку жалюгідну ролю в розбиванні ОУН в 1940 р. Правда, тоді вони не були самі. Тоді вони йшли з Ст. Бандерою. Але, власне, вони дали вирішний вклад своєї інтелігенції і своєї дії в тодішній розлам. Без них ні Ст. Бандера, ні сотник Ріко Ярий (іменований Ст. Бандерою на полковника!) були б не мали успіхів. Ледви минуло десять років з того часу, коли вони розбивали з Бандерою єдину ОУН, вони виступили проти Бандери, а тепер знову розбиваються між собою. Невже трагічна закономірність? Невже «хто чим воює, від того гине»?

ГОРІ ІМІЄМ СЕРДЦА!

Прочитавши отак декілька нотаток з українського життя, може читачеві здаватися: куди ми котимося? Невже ж у провалля? Невже ж немає для нас порятунку? Але воно далеко не так. Навпаки. Буйна хвиля українського життя на еміграції не розбивається й громадські енергії не всі розтрачуються на дармо. Багато відтинків живе, багато одиниць і груп діє, повстає багато нових вартостей. Є цілі відтинки, про які слід говорити тільки з похвалою. А першим з них — це відти-

нок молоді. Не зважаючи на втручання різних партійних командирів і політруків, не зважаючи на зазіхання різних «ідеологів», що замість бачити в молоді загальноукраїнську цінність, бачать у ній тільки «партійний нарибок», молодь росте, діє, проявляється, а молодечі організації записують на своє конто щораз нові успіхи.

Особливо яскраво бачили ми це в літньому вакаційному сезоні. Де тільки живе група українських родин появилися табори молоді. Табори МУН-у, СУМА, табори для молоді Братських Союзів, а насамперед пластової молоді. Через ті табори перейшли тисячі (дослівно: тисячі!) молоді. Тисячі хлопців і дівчат гартували своє тіло, скріпляли свій дух, пізнавали себе, вирощували себе в спільну велику українську родину на еміґрації. Вони вчилися жити разом, працювати разом, творити разом українську справу.

І колись в дозрілому віці тисячами стежок розіб'ються їхні теперішні спільні дороги. Але здобуті в спільному таборі, спільному наметі, на спільній мандрівці і при таборовій ватрі почуття єдности, дружби не зникнуть ніколи. Вони триватимуть твердо й даватимуть остійно свої плоди. І це є щось, що в загальній метушні горить ясним вогнем і дає найкращу підставу до надій на майбутнє!

Тому всім тим організаціям, що ту роботу пробили, всім гуртам і одиницям належиться від нас щиросердечна похвала й признання: вони добре сповнили свій обов'язок.

ОСИП БОЙДУНИК

Ще до питтання кризи в ДЦ УНР

1. СТАН НА СЬОГОДНІ

Вже четвертий місяць триває криза в Державному Центрі. Фракція ОУН, через свого лідера ще 20. липня ц. р. подала до Президії УНРади, в письменній формі, проект заходів поладнання кризи. Одначе на цю пропозицію Президія до сьогодні не відповіла. Так само до сьогодні Президія не поладнала димісії Голови УНРади і Голова її до сьогодні знаходиться «в стані димісії».

Натомість кризу в Державному Центрі перенесено на сторінки преси. Останньо американська «Свобода» (ч. 161. з 23. серпня ц. р.) помістила інтерв'ю Президента УНР, п. д-ра Степана Витвицького, а в ульмівських «Українських Вістях» (чч. 73-5, з 28. серпня і 1. та 4. вересня ц. р.) появилася стаття п. ред. Михайла Добрянського, переповнена закидами під адресою Голови УНРади в димісії.

Важко було б сказати, що цей «пресовий метод» причиниться до усунення кризи в Державному Центрі. Цей «метод» причиниться -ьсд му Центрі. Цей «метод» спричинює лише нові відгуки в пресі, бож важко було б погодитись, що в Державному Центрі під теперішню пору все в порядку, що праця в ньому ведеться нормально й що до тривожної «оцінки теперішнього положення в Державному Центрі нема достатньої підстави», як це пишеться в пресі. Коли УНРада не має Голови, а Президія вже 3-ий місяць не відбуває засідання, коли голова Виконавчого Органу УНРади вже десятий місяць не являється у ВОргані, а вся праця ВО практично виконується двома особами, то справді є достатні підстави до тривожної оцінки теперішнього стану в Державному Центрі УНР.

Вкінці, важко погодитися, що в нашій системі консолідації «опозиція — це ніякий розвал, це у всякій політичній організації явище нормальне», або — що в нашій ситуації «передумовою парляментарного устрою є поділ політичних сил народу: одні при кермі (більшість), ддругі при опозиції (меншість).. В опозиції партія має дати громадянству докази, що вона краще заслуговує на провід, ніж та, що сьогодні при «кермі», як це говориться в статті.

В такому підході, при нашій системі консолідації, якесь важке непорозуміння і чи не воно спричинює кризи? Так можна підходити лише при системі виборних парляментів. У нас же послів до УНРади не вибирає нарід, лише десиґнують поодинокі політичні партії, чи організації. Якже ж при тій системі можна провірити «поділ політичних сил народу», щоб «громадянство мало докази», котра партія чи організація «краще заслуговує на провід»?!

.І тому в нашій консолідаційній системі, в системі безвиборного складу парляменту — УНРади, немає місця на всякі «бльоки», «коаліції» і «опозиції» з «більшістю» та "меншістю". Бо хто ж проти кого і в ім'я чого тут на еміґрації та ще й у консолідаційній системі — мав би бльокуватися? Та ж ціла УНРада це один великий «бльок» із спільною всім метою і завданнями.

Так, а не інакше, була подумана і переведена консолідація. І такою вона напочатку й була. І лише такою вона може вдержатися. Всякі «бльоки» й «коаліції» в консолідаційній системі, власне, є те лихо, яке доводить до постійних криз, бо деякі партії саме вважають, що «коаліція» і «опози-

ція це є ознака та вершок парляментаризму, не звертаючи уваги на «меншість». А де є в нашій десинованій системі мірило «більшости» і «меншости»? А чи можемо перевести вибори, щоб у цьому переконатися? І чи є це демократія? По якому правилу і якого походження?

І тому в нашій безвиборній і консолідаційній системі, при десигнованому складі УНРади, немає місця ані на «бльоки», ані на «коаліції», ані на опозиції», ані — врешті на «більшість» і «меншість», лише тут мусить бути примінена послідовна засада домовлення, так як домовлення є консолідація і створення УНРади. І тоді оминемо такі тривожні стани, як маємо тепер в Державному Центрі.

Консолідація це не «переголосовування» і тому вона є важкою системою. Але в нашій ситуації іншого виходу немає, якщо хочемо безвиборно вдержати суцільний фронт з одним Центром. А щоб в тій системі вдержати засаду домовлення, на те є стаття 13а Тимчасового Закону, яку треба завжди примінювати, коли сконсолідовані не можуть домовитись і де мало б наступити голосування в системі виборній.

Ось така і лише така розв'язка може бути, щоб усунути теперішній тривожний стан і запобігти його повторенню у майбутньому.

На цьому місці мушу заперечити твердження, що я був тим, хто «виступив на сторінках преси і поставив на публічну дискусію питання кризи в Державному Центрі, як це пише п. ред. Добрянський. Це поставив Виконавчий Орган в УІБюлетені з 28. червня і «репортер» «Свободи» в числі з 28 червня, а я щойно 10. липня реаґував на неточності в тих відомостях, так як і сьогодні реаґую на чергові неточності.

Пан ред. Добрянський, заявляючи, що до «Вш. інж. О. Бойдуника, як людини і громадянина, має багато щирої пошани» і що «в критиці не керувався ні особистими ні партійними мотивами», зробив мені власне особисто цілий ряд невластивих закидів, рівночасно пишучи, що ті закиди «не мають бути предметом публічного обговорення». Ну що ж, у всякого своє розуміння «особистого» й «індивідуального». але застереження знаменні. Коли це «мусить бути предметом публічного обговорення, то при чому тут закид під моєю адресою, що я це «поставив на публічну дискусію»? Що це за метода?

Але, виходидть, що треба «дискутувати», щоб не подумав хтось, що я ухиляюсь від «дискусії».

2. ВІДНОШЕННЯ ДО АКВБ

Безперечно, що «охорона перед зазіханням органів большевицького терору» є преважлива річ і українці за те вдячні американському народові й іншим народам, які цю охорону дали. «Хліб і дах над головою» до речі, на які українці в Америці важко працюють, також дуже важлива річ. Ну, але невже ж це все мало б бути критерієм у зовнішній визвольній політиці, в якій йдеться про «бути або не бути»?! чи не був цей критерій «хліба і даху над головою», вирішним і при укладанні і ратифікації «проекту співпраці з російським Центром»? Це було б жалюгідне й тому мені в це важко повірити. Але при тому критерії підтверджується погляд сл. п. В'ячеслава Липинського, що політикою повинні керувати ті, що матеріяльно незалежні, щоб на них не впливала турбота за «хліб і дах над головою». Це тим більшою вимогою є у визвольній політиці.

Коли йдеться про відношення АКВБ до того «проекту співпраці з Центром російських політичних організацій», то я це вияснив вже в моїй попередній статті і тут можу лише повторити.

В процесі співпраці, чи краще кажучи — включення в «психологічно-холодну війну», спершу «народів Россії», а згодом «народів СССР», АКВБ дійсно еволюціонував. Але, на жаль, лише по формі, а не по суті. По суті він і дальше залишився на позиціях «непредрешенських», яких українці таки справді прийняти не можуть, бо це було б рівнозначне, щонайменше, знехтуванню Актів 22. січня 1918-19 років та нашої державности, а тим самим це ставило б під удари і сумнів, під знак запиту — екзильний Уряд УНР, на якому побудований сьогоднішній Державний Центр УНР з УНРадою на чолі. І вже хто як хто, але Державний Центр УНР таки не може й не сміє дати своєї згоди на те «непредрешенство».

І Голова УНРади зробив би щось більше як помилку, якщо б на те дав свою згоду. І в тому питанні не може бути сумнівів, навіть коли наші партнери з Паризького Бльоку годились на те «непредрешенство». Ставляти під сумнів, чи удари наше державництво заради вдержання Паризького Бльоку, це була б зависока ціна. Думаю, що представники народів Паризького Бльоку, яких я високо ціню і поважаю, не візьмуть мені за зле мого становища і моїх міркуванф в тому питанні.

І помиляється п. ред. Добрянський, коли думає і пише, що я «переочив» питання Паризького Бльоку. Я його не переочив і я свідомий його ваги. Але в ієрархії вартостей — українську державність ставлю перед Паризьким Бльоком.

Американці і АКВБ усвідомили собі вже неприемливість «непредрешенства» для українців. Але, не зважаючи на це, вони ще вагаються зійти з позицій «непредрешенства», бо воно потягає за собою спротив московської еміґрації, якої АКВБ

не хоче втратити, так як не хоче втратити й української еміґрації, чи інших неросійських народів.

Вагаючись зійти з позицій «непредрешенства», але бажаючи включити «народи СССР» в «психологічно-холодну війну», проти большевизму без того, щоб наразитися котромусь з тих народів, АКВБ, письмом з 22. лютого 1955 р., повідомив, що він не погоджується з проєктом Паризького Бльоку на два центри і «шапкою постійної контактної комісії» між чи над тими двома центрами, і висловлює «побажання», щоб «народи СССР» самі, і власними заходами знайшли форми єдиного політичного центру співпраці, а до того часу він, тобто АКВБ **не анґажується,** в ті заходи! В слід за цією відмовною відповіддю і тими «побажаннями» АКВБ, зродився «проєкт співпраці еміґрацій народів СССР», про який йде мова.

Як з цих фактів бачимо, АКВБ не мав й не має жодного відношення до того «проєкту». В тому «проєкті» АКВБ не виступає як договірна сторона, чи як контрагент, лише як «меценат», який мав би допомагати тим, що договоряться. А тому й димісія Голови УНРади не могла бути й не була «демонстрацією» проти «наладнання стосунків між Виконним Органом і АКВБ», як це намагається суґерувати читачам п. ред. Добрянський. Димісія Голови УНРади була і є зумовлена виключно прийняттям фракціями УРДП, УСП і УНДО, «проєкту співпраці з російським центром». І тут ніхто не найде достатніх арґументів, щоб цей факт заперечити чи бодай підважити.

Але при тому слід усвідомити, чим українці ускладнили собі наладнання взаємовідносин з АКВБ на політичному відтинку? А тим, що перед наладнанням справ на політичному відтинку, дали себе заанґажувати в Радіовисильню й Інститут, що для АКВБ у «психологічно-холодній війні з большевизмом» є 75% осягом і йому тепер не спішно ладнати дальших 25% на політичному відтинку, який мав би йому принести ще й ускладнення. Це є чергова зайва научка для декого.

Але тут слід звернути увагу на одне характерне місце в статті п. ред. Добрянського, де він пише: «Може якимось таємним силам залежить на тому, щоб малювати чорта на стіні, роздувати перед очима українського еміґранта опудало американського русофільства, щоб між українською політичною еміґрацією і першою протибольшевицькою потугою поставити необхідний бар'єр».

Міркування, дійсно, варті уваги. Може, дійсно, «якимсь темним силам» залежить на тому, щоб постійно ширити й писати, що ОУН і Голова УНРади подався до димісії не тому, що ратифіковано «проєкт співпраці з центром російських політичних організацій», лише тому, щоб «задемонструвати» проти АКВБ і «заалярмувати цим актом (димісії) українське громадянство, зробити психічний натиск на прихильників порозуміння з АКВБ і змусити їх відступити», мовляв, дивіться — навіть Голова УНРади проти АКВБ і так «завзято», що уступає зтакого високого поста, як Голова УНРади? (Застерігаюсь, що це не відноситься до п. ред. М. Добрянського). Але, щоб не попасти в психозу.

3. «ПРОЄКТ» І ДИМІСІЯ ГОЛОВИ УНРАДИ

Настирливе намагання тих, що ратифікували «проєкт», переконати читачів, що в ньому йдеться про наладнання співпраці з АКВБ, як вже стверджено на основі фактів, — не має жодного оправдання. Я не виключаю, що автори того проєкту і ті що ратифікували його, мали на увазі співпрацю з АКВБ, але ні одні неправильно його сформулювали, чи зредаґували, а другі через впертість, а може й незорієнтованість, не допустили до поправок і перередаґування, але ратифікували його в первісному тексті, чим і спричинили димісію Голови УНРади. Але, чому цей недогляд і помилку не визнати і чому не уневажнити цю ратифікацію й тим улегшити усунення кризи?!

Але все це не міняє факту, що «проєкт» і його «суть» є ніщо інше, як лише те, що в ньому сказане, а саме, що «Два політичні Центри: Центр не русских народів (Паризький Бльок) і Центр русских політичних організацій беруть на себе взаємний обов'язок координувати свою діяльність, направлену для визволення своїх народів від большевицької тиранії», як сказано в першій точці того «проєкту». Чи ж можуть бути тут сумніви, про що йдеться? І тут нічого не поможе навіть зміна наголовку, бо й при зміні наголовку, без зміни тексту, істота справи не зміниться.

Той «проєкт», як вже сказано в моїй попередній статті, був 9. травня прийнятий Виконавчим Органом і тоді ж рішено предложити його на затвердження Президії УНРади, щоб він, як слушно каже п. Президент у свойому інтерв'ю, "ввійшов в зобов'язуючу силу». (Тут лише мушу відмітити, що п. Президент, видно в наслідок невірної інформації, вважає, що той «проєкт» не був поданий на затвердження, хоч я виразно про це писав у своїй попередній статті, так як це було на ділі і як виразно сказано в протоколі засідання ВО з 9. травня 1955 р.).

І той «проєкт» «більшістю» був затверджений і тим самим, для української сторони ввійшов в обов'язуючу силу. Якщо б його ратифікувала й друга сторона, він мусів би бути українцями виконуваний. Щастя лише, що друга сторона того «проєкту» дотепер не ратифікувала. Але з того мала потіха для української сторони, як довго ця ратифікація мусить бути уневажнена так, як була

прийнята, тобто не тим, що той «проект» є тепер «безпредметний», як це дехто думає і пропонує, лише що той «проект» і його ратифікація є — **неважні.** І якщо є щирий підхід до того питання неважности того «проекту», то я не бачу розумних причин, чому таке уневажнення не можна б перевести шляхом рішення Президії УНРади?

Тому проєктові і його ратифікації, протиставились фракції ОУН і УНДС, а в слід за тим його не прийняла й Комісія зовнішніх справ УНРади. І з того приводу ратифікації того проєкту Голова УНРади подався до димісії. Чи можна це скваліфікувати, як «речі не сутттеві, або академічного порядку»?

Але при тому слід відмітити ще одну справу, суто парляментарного порядку. У своїй статті п. ред. М. Добрянський, між іншим, робить мені той закид, що буцімто є не додержав засад парляментаризму, покликаючись на приклад британського прем'єра Болдвіна, «який відважився стати на прю з власним королем в обороні національної традиції й етеки».

Не знаю чи п. ред. Добрянський усвідомлює собі, що той приклад здорово б'є по ньому, а посилює моє поступовання, але тому, що у нас дехто часто і залюбки покликається на аналогію, що я не зовсім поділяю, то і я дозволю собі, всупереч мойому поглядові, покликатись на наймолодшу аналогію, а саме: коли канцлер Союзної Німеччини, д-р К. Аденауер, одержав запрошення з Москви, то він, заки відповісти, порозумівався з всіми фракціями, включно з опозицією, а згодом це запрошення поставив на розгляд Комісії зовнішніх справ обидвох палат і пленумів тих палат. Перед виїздом до Москви, канцлер Аденауер, предмет своїх розмов обговорив ще раз на засіданні свого кабінету і Комісії зовнішніх справ обидвох палат. До складу делеґації на розмови в Москві запросив керівника ресорту зовнішніх справ і державних секретарів, голов Комісій зовнішніх справ обох палат і представників обох палат.

Перед своїм виїздом до Москви, відвідав Президента Республіки, поінформував його і вислухав його міркувань. (На тому й обмежується участь Президента в політичних і дипломатичних акціях).

У Москві, канцлер Аденауер, відмовився сісти за стіл з представниками совєтської східньо-зональної частини Німеччини, мотивуючи свою відмову тим, що мусить найперше порозумітись з фракціями парляменту. Делеґація в Москві включно з канцлером, цілий час виступає як делеґація уряду, а не парляменту чи точно означеної Німеччини. Це найвиразніше підкреслено в письмі до Булґаніна в якому Аденауер сказав: «Уряд Федеративної Республіки готовий нав'язати дипломатичні стосунки з СССР, але на це мусить дати свою згоду парлямент (Бундестаґ) і Рада (Бундесрат). Повернувшись з Москви до Бонну, Аденауер вже чергового дня відбув засідання свого уряду і конференцію всіх лідерів фракцій парляменту. Поінформував їх про перебіг і вислід розмов у Москві та спільно з ними устійнив, що на найближчому засіданні парляменту це буде предметом розгляду. Ось зразок демократії, парляментаризму і політики, і то з виборною системою, в якій канцлер Аденауер має за собою дійсну більшість. І якщо вже наводити аналогії і брати їх за зразок, то берім за зразок мною наведену аналогію.

Зовсім інакше повів себе Голова Виконавчого Органу УНРади в аналогічному випадку. Одержавши в лютому відповідь, суґестії АКВБ та пропозиції Паризького Бльоку, відбути конференцію для розгляду відповіді і опрацювання чергового проєкту, Голова ВО не дав тих справ на розгляд ані Президії, ані Комісії зовнішніх справ УНРади. На конференцію в тих справах Паризького Бльоку не запрошено Керівника Ресорту зовнішніх справ ВО. Ба — що більше, опрацьований на тій конференції «проект співпраці з центром російських політичних організацій» подано до АКВБ перед розглядом і затвердженням Президією УНРади і її Комісії зовнішніх справ.

По конференції Паризького Бльоку, на якій уложено «проект співпраці з Центром русских політичних організацій», Голова Виконавчого Органу, що брав участь в тій конференції, не то що не поінформував лідерів фракцій і Президію УНРади про перебіг і висліди конференції, але до сьогодні навіть не являється ані на засіданні Президії, ані у Виконавчому Органі УНРади. А при тому треба відмітити, що українська делеґація на тій конференції, без відома і згоди Президії чи Голови УНРади, виступала в імені парляменту — УНРади.

Ось тут є, і тут треба шукати причини кризи не лише українського парляменту, але й демократизму. І тут напевно влучніша була б фраза кинена п. ред. Добрянським під адресою Голови УНРади, що «Якщо б такий метод хтось застосував на спортовому грищі, ви негайно почули б свист суддів. Шкода, що (в Державному Центрі УНР) немає такого судді». Бо це є метод дійсно нечуваний в історії парляментаризму. А в таких обставинах приходилось працювати Голові УНРади.

Але, саме в ім'я добра справи і вдержання поваги Державного Центру бодай назовні Голова УНРади, поза заввагами внутрі, не витягав дальших консеквенцій і не резиґнував. Одначе, коли в дальшій процедурі побачив, що той самий метод партії УРДП, УСП і УНДО й дальше застосовують та ратифікують «проект», проти якого мали застереження фракції ОУН і УНДС, а Комісія зов-

нішніх справ УНРади того проєкту не прийняла і запропонувала узглянити поправки тамтих фракцій, тоді Голова УНРади, вичерпавши всі конституційно-парляментарні засоби, які «більшістю» знехтовано, немав іншого вибору і виходу, як податись до димісії, щоб тим радикальним засобом опам'ятати кого слід і звернути увагу на недопустимі в парляментарній системі методи і непростиму при тому помилку в зовнішній визвольній політиці.

І робив я це згідно з моєю совістю і в почутті відповідальности за визвольну політику та справу, як громадянин і як голова парляменту.

Ред. М. Добрянський іронізує собі з моєї «національної принциповости» і пише: «ВШ. інж. Бойдуник каже, що це була б демобілізація українського народу... До бойового духа цього народу ми маємо більше довір'я». Можливо, що п. ред. Добрянському і іншим з ним легко приходиться говорити про «бойовий дух народу», але мені вже так це не приходить. Я був очевидцем, як в листопаді 1919 року, коли Начальна Команда УГА заключила конвенцію з Денікіним, впав бойовий дух вояків і почалась дезерція. Ніхто не може закинути, що в УГА бракувало дисципліни і бойового духа до того часу. Але конвенція з Денікіним вояків здеморалізувала і здемобілізувала духово, а за тим почалась дезерція. Ті, які того не бачили, можуть це найти в споминах д-ра Степана Шухевича.

Не інакші наслідки мали переговори Голови Директорії В. Винниченка з московсько-большевицьким ставленником Раковським у Харкові в 1919 р. Такі ж самі наслідки мало створення «Соціялістичної Ліґи Востока Европи» українськими соціялістами на чолі з Микитою Шаповалом, і російськими на чолі з Віктором Черновим в 1927 році. В партії українських соціялістів-революціонерів, з того приводу впав дух партійної дисципліни і наступив розлам.

Ось ці всі історичні факти, болючі і трагічні, відновились в моїй пам'яті й стали перед очима, коли я читав «проєкт співпраці з Центром російських політичних організацій» і під їх тягарем я протиставився тому «проєктові» та подався до димісії, коли той «проєкт» ратифікувала «більшість» парляменту УНРади, яку я очолюю.

Коли п. ред. Добрянський думає і пише, що я «Весь час свого головування в УНРаді залишався радше лідером політичної організації ніж головою парляменту... і пішов за голосом політичного лідера і зрезиґнував з головства, щоб сторпедувати небажану річ», то він тяжко помиляється і тим гірше для нього. Я вважаю, що не організація творить людину, лище людина творить організацію і я думаю та поступаю по-державницьки не тому, що належу до ОУН, лише належу до ОУН тому, що думаю і поступаю по-державницьки. І тою національною-державницькою рацією і вимогами визвольних змагань я кермувався весь час, будучи Головою УНРади, і тоді, коли протиставився «проєктові», як також тоді, коли подавався до димісії, протиставляючись більшості, от так, як в наведеному п. ред. Добрянським прикладі з Болдуїном, «який відважився стати на прю з власним королем в обороні національної традиції й етеки»!

Є «може (й тут) якимсь темним силам залежить на тому», щоб штовхнути Державний Центр УНР на «співпрацю з російськими організаціями», знаючи, що це було б рівнозначне з розбиттям консолідації і суцільного фронту та з компромітацією Державного Центру УНР?! Це ми також мусимо мати на увазі, не попадаючи в психозу!

4. А ЧИ МОЖНА БУЛО ІНАКШЕ ПОСТУПИТИ?,

Дехто, а в тому й п. ред. Добрянський, думає і пише, що Голова УНРади поспішився із своєю димісією і не вичерпав всіх можливостей, а «почерпає всього конституційного арсеналу (а в токи він — так пише п. ред. Добрянський — не виму й «помочі Президента»), він не може навіть думати про уступлення...» і т. д.

Що ж би мало бути тим «конституційним арсеналом», в наших умовинах і системі, і чи я його «вичерпав»?

Переговори, зневіра і нахил до пактування з ворогом України, довели до уступлення В. Винниченка і переходу головства в Директорії на Симона Петлюру. В наслідок конвенції з Денікіним, Начальний Вождь УГА ген. Мирон Тарнавський був змушений уступити з командування і поставлений був під военний суд. В наслідок створення «Соціялістичної Ліґи» з росіянами, Микита Шаповал втратив довір'я своїх партійних членів і в партії наступив розкол. Йдучи на аналогії: в наслідок затвердження «проєкту співпраці з центром російських організацій», в нормальних умовинах, Президент повинен негайно розпустити парлямент, який це схвалив, і розписати нові вибори, щоб нарід своїми виборчими голосами, міг «доказати», чи він згідний з тим проектом і його затвердженням, і котра партія, чи організація «краще заслуговує на провід» і довір'я — чи ті, які затвердили той проєкт, чи ті, які йому протиставлялися. Так повинно бути в нормальних умовинах і при парляментарній системі.

Цей «конституційний арсенал», у нашому випадку, відпав не лише тому, що Президент перебуває за океаном і не можна скоро з ним порозумітися, але й тому, що розпустити УНРаду Президент, згідно з Тимчасовим Законом, має право лише за згодою Президії і ВО УНРади, що в тому випадку було б пересуджене, бо ж «більшість», так як прийняла проєкт, так само була б не погодилася

на розпущення парляменту з того приводу. Зрештою, хоч би і розпущено УНРаду, то з того була б мала користь, бо склад УНРади є не виборний лише десеґнований партіями, а в тому випадку партії були б післали тих самих людей, що схвалили «проєкт» і справа була б знову пересуджена в користь «проєкту».

Отже ж, той «конституційний арсенал» відпадав і Голова УНРади змушений був сягнути по інший засіб. І він сягнув — хоч не зразу.

Якщо б Голова УНРади, як дехто думає і пише, діяв і поступав як лідер фракції, то він мав причини резиґнувати вже тоді, коли довідався, що «проєкт» поданий Американськомуму Комітетові 20. тревня. Одначе Голова УНРади того не зробив, і ждав на становище Комісії зовнішніх справ.

Голова Ради й тоді не зрезиґнував, коли «більшість» відкинула резолюцію, згідну з внеском Комісії зовнішніх справ, щоб проєкт повернути до ВО для узглядження поправок.

Щоб вдержати престиж і авторитет Державного Центру, Голова Ради сягнув по черговий конституційний засіб, а саме: запропонував примінити статтю 13а Тимчасового Закону і запросити представників Церков, науки, суспільно-громадських і комбатантських Централь (черговий доказ, що не діяв як лідер фракції), щоб вони висловили свої погляди і міркування на «проєкт». І коли й ця конституційна пропозиція була «більшістю» відкинена, то ще й тоді, в почутті відповідальности, Голова не уступав, лише скористав із статті 12. Тимчасового Закону і передав кермування засіданням одному із своїх заступників, думаючи тим шляхом усвідомити «більшість», що ситуація є поважна. Одначе і цей засіб «більшість» злегковажила й настирливо та різко домагалася голосування над «проєктом» виключно в первісному тексті, предложеному ВО й без поправок! І в голосуванні — переголосувала і ратифікувала «проєкт».

Щойно тоді, «вичерпавши весь конституційний арсенал», Голова Ради подався до димісії. Тим радикальним засобом я намірявся здержати виконання «проєкту», а тим часом дати Президії УНР можливість інґеренції замість розпускати УНРаду, до чого сам не мав права. На жаль, з моїх замірів не все здійснилось.

Дехто, а в тому й п. ред. Добрянський, роблять закиди Голові Ради, чому він не взяв до уваги «заяву» Заступника Голови ВО, п. інж. Довгаля, що «ВО УНРади, маючи ухвалу проекту від Президії УНРади, в дальшому перебігу узгіднень проєкту з представниками Паризького Бльоку, прикладе найбільших зусиль для реалізації побажань щодо поправок висловлених Комісією зовнішніх справ та окремими учасниками засідання Президії УНРади з Виконавчим Органом».

Ця «заява» була зложена, як видно з її тексту, вже по схваленні «проєкту» і після димісії Голови Ради. І Голова Ради вже не був приявний на засіданні, коли ця «заява» була зложена. Але не в тому річ.

Кожному, хто бодай дрібку визнається на парляментаризмі, відомо, що така заява не має найменшого реального значення, бо в тексті схваленому, чи затвердженому, чи ратифікованому парляментом ніхто не має права робити хочби найменших поправок. Поправки робиться перед, а не по ратифікації. Це кожний парляментарист мусить знати, як елементарну аксіому парляментаризму.

А зрештою, якщо Заступник Голови ВО поважно і щиро мав намір вносити поправки до «проєкту» і про потребу таких поправок переконувати партнерів в Паризькому Бльоці, то треба було погодитися, щоб ті поправки занесено **перед** прийняттям «проєкту», бож краще і успішніше можна переконувати партнерів з поправками УНРади, як без тих поправок, а напевно тим можна було запобігти димісії Голови Ради! Чому ж того не зроблено?

А вкінці: про які поправки міг серйозно говорити Заступник Голови ВО 28. травня, коли йому вже тоді було прекрасно відомо, що той «проєкт» є вже в руках АКВБ, куди він поданий 20. травня! І уявім собі тепер, що АКВБ той проект прийняв би, разом з російським Центром. Що тоді? Чи й тоді українці мали б сказати, що вони ще мають поправки до того «проєкту»? Якто так? До «проту», що його самі запропонували, що його контрґенти прийняли? Як, ініціятори й автори самі відкидають чи мають поправки? По якому це було б правилу і закону? І чи з такими українськими партнерами хотів би хтонебудь поважно говорити? Ось тому то, як я почув про цю «заяву» Заступника Голови ВО, я її не міг поважно і серйозно трактувати, так як сумніваюсь в те, що пише п. ред. Добрянський: «В ході дальших контактів вдалося Виконному Органові досягти змін проєкту в дусі побажань, висловлених фракціями УНРади». Сумніваюсь, бо побіч сам же п. ред. Добрянський пише і твердить, що «обидва проєкти (поправок від ОУН і УНДС) в тому сенсі нереальні» і т. д. Як можна не сумніватись при таких побіч себе поставлених двох суперечних тверджень?

Тут може йдеться про що інакше? Може АКВБ знову відкинув, як і попередні проекти Паризького Бльоку, і зажадав, нового проєкту? Цього я не виключаю, бож в ратифікований «проєкт» поправок вносити не можна, хіба що уневажнено попередню ратифікацію. Але, якби воно там не було, якщо так є, як пише п. ред. Добрянський, в що я таки сумніваюсь, то можна тільки радіти,

бо це буде один з чергових доказів, що спротив первісному текстові і димісія Голови Ради таки не пішли марне. Жаль лише, що лідери фракцій довідуються про це з преси, а не від Президії чи ВО УНРади, як це в парляментарній системі водиться.

5. ЩО Ж ДАЛІ?

Прикро й то дуже прикро, що кризу в Державному Центрі, замість розглядати і ладнати компетентними чинниками в кабінетах, винесено на сторінки Бюлетенів і преси, як «явище суспільно-громадське, що мусить бути предметом публічного обговорення». Це зовсім не причиняється до усунення кризи, а радше до її загострення і поглиблення. Шкода з гого для поваги і престижу Державного Центру, а в тому й для української справи — очевидна. І тому з тими методами треба негайно покінчити, і взятись до ліквідації кризи.

Що ж і як далі?

Я вже напочатку згадав, що фракція ОУН, ще 20. липня подала до Президії УНРади проект заходів, які потрібно поробити, щоб зліквідувати кризу в Державному Центрі.

Нав'язуючи до того проекту, треба собі усвідомити, що немає найменшого сумніву в тому, що консолідація на засадах державницької традиції мусить бути збережена і Державному Центрові, з УНРадою на чолі, мусить бути привернена повага, авторитет і престиж. До того мусять бути пороблені вичерпні заходи, щоб цю консолідацію завершити тими українськими політичними середовищами, які лишаються поза консолідацією і УН Радою.

Щоб це осягнути, в першу чергу треба зліквідувати кризу в самому Державному Центрі, анулюючи ратифікацію «проекту співпраці з Центром російських політичних організацій» і привертаючи систему консолідації, починаючи реорганізацією ВО УНРади. В парі з тим треба зберегти компетенції органів Державного Центру УНР, згідно з їхніми конституційними функціями і визначеннями, щоб тим шляхом оминути внутрішні тертя, які ускладнюють конструктивно-творчу працю так поодиноких Органів, як і Державного Центру в цілому.

В Державному Центрі УНР мусять бути збережені засади демократії чи народовладности і в них випливаючі засади парляментаризму, при яких будуть респектовані і додержувані конституційні настанови й інші постанови УНРади, її сесій, чи Президії. Для вдержання тих вимог, Президія УНРади, мусить негайно видати додаткові постанови, чи новелі, які уточнювали б інтерпретацію чи то законів, чи постанов УНРади чи її Президії, чи сесій, щоб тим запобігти довільній інтерпретації, що в практичній праці вносить хаос і утруднює працю державних органів.

Ось в загальному декілька міркувань і вимоі для заходів ліквідації кризи в Державному Центрі УНР, до якої повинні приступити компетентні чинники Державного Центру на чолі з Президентом УНР в екзилі.

У своїй статті п. ред. Добрянський пише; «Політика ВО УНРади в відношенні до АКВБ була причиною уступлення ВШ. інж. О. Бойдуника із становища Голови УНРади». «Коли справа наладнання стосунків між ВО і АКВБ вступила в рішальний етап, голова Ради демонстраційно резигнує із становища». І це діється тоді, — пише дальше п. ред. Добрянський, коли «завдяки головно американському народові кілька соток тисяч українських утікачів діставали впродовж років хліб і дах над головою (підкр. моє — О. Б.), та охорону перед зазіханням органів советського терору».

Досить. Навіть, якщо б американці і АКВБ повірили в те все, що про мене тут написано, то я глибоко сумніваюсь, чи вони зачислили б мене до своїх ворогів, а всіх тих, що голосували а «проектом співпраці з росіянами», а в тому й п. ред. Добрянського (у Комісії зовнішніх справ), до своїх приятелів і вважали б одиноким елементом, на якому можна опертись в політиці відносно Сходу Европи.

Англосаксонці, до яких належать і американці, це ж раса Гамлетів і мають зрозуміння для засади «бути або не бути», тим більше, що й самі вони щойно двісті років тому вели визвольну боротьбу і не йшли на жодні компроміси і «координації» з ворогом, хоч мали поважні внутрішні труднощі в ладнанні справ між півднем і півтиччю. А коли вони візьмуть до уваги і вдумаються в те, що той же самий Голова УНРади Осип Бойдуник не «демонстрував» і не «резигнував із становища Голови УНРади», коли українські редактори (а в тому й п. ред. Добрянський) і науковці, з доручення того ж Виконавчого Органу УНРади, пішли на співпрацю з АКВБ в Радіовисильні й Інституті, а до того ще й прочитають у моїй попередній статті (в якій, між іншим, я нічого не «закривав» про АКВБ, як твердить п. ред. Добрянський), що з «американцями а в тому й з АКВБ ми раді співпрацювати...», то вони напевно прийдуть до переконання, так як і я, що ті писання і закиди п. ред. Добрянського невірні, і що за тим криється щось іншого.

В Україні

(ЗА СОВЄТСЬКОЮ ПРЕСОЮ)

Шило таки воходить з мішка

Перед нами «Правда України» ч. 75 ціле заповнане матеріялами Сесії Верховної Ради УРСР. І як не стараються автори бюджету УРСР крутити, що, мовляв, він в основному іде на покращання добробуту, то все то перекреслюється доповіддю композитора Л. Н. Ревуцького, який відкрив Сесію. Він ось як сказав про потреби, ціль зовнішної і внутрішної політики Компартії:

«Український нарід одноголосно одобрив мудру внутрішну і зовнішну політику Компартії направлену на:

1. Побудову комуністичного «общества»,
2. дальше зміцнення могутности «нашей страни»,
3. закріплення союзу робочого кляса й колхозного «крестянства»,
4. закріплення дружби народів,
5. закріплення мира і міжнародной «безопасності»,
6. безпереривного поліпшення життя трудящих і вое більшого заспокоєння їх матеріяльних і **культурних** запотребувань.

З такої черговості ясно куди іде весь труд українського народу. На всякий випадок у відпадках на його потреби.

Ми підкреслили «культурні» запотребування в точці 6., бо відомо ж що то за культурні справи будуть роблені: ще з десяток тисяч голосників по рогах вулиць, що деклямуватимуть про «жить стало лучше»; ще з десяток тисяч агітаторів; ще з пару мільйонів «Сталінської конституції» на полиці книгарень.

Інтересно є теж, що єдина Станиславівська область має мати приходів у своїм бюджеті аж 1.185.00 карбованців тоді, коли всі інші області тільки від (Вінницька) 100тисяч — 656.162 (Ворощиловградська..

«Зверх плана»

На ювілейній сесії Ради, присвяченій 10-літтю з'єднання Закарпатської України з Радянською Україною предсідник облисполкома П. Г. Гараганич сказав:

«До кінця п'ятилітки рішено відставити будовам «страни» півтора мільйона куб. дерева зверх плана». Бідні ж Карпати! Скоро «лисинами» будуть світити.

Дослужився

Письменник і кінорежисер А. П. Довженко з нагоди свого 60-ліття нагороджений орденом «Трудового знам'я».

«Від Москви до Карпат»

Львівський відділ Союзу сов. композиторів України має у своїх рядах визначних мистців, як С. Людкевич, Н. Колесса, Анатолій Кос-Анатольський, А. Солтис, Р. Симович, Е. Козак і т. д. Всі вони з окупацією москалями і цеї частини українських земель мусять давати окуп Москві за те, щоб мати змогу взагалі творити й творити справжньо народне — українське. Таким окупом слід уважати композицію А. Кос-Анатольського, лавреата сталінської премії — «Від Москви до Карпат», слова П. Воронька. Та в нього є і інші твори, як «Зустріч на стерні», «Пісня про трембіту» (слова Т. Одудька), «Карпатська зозулиця» (народні слова), «Коломия — місто», «Голос любови», «Річка котиться між нами» (слова Швеця), «Ой коли б я сокіл» та «Хустка Довбуша», концерт для арфи з оркестрою. Вже самі назви говорять, що автори не можуть відірватися від народнього грунту. Автор підготовляє оперу «Зоря над Збручем» на тему з'єднання Західніх Земель України зі Східніми.

А народ таки з ними

В «Правді України» нар. артист Харченко пише:

«Ми ідемо з вистави «Лодка котиться» Я. Галана нічними вулицями Львова... города, назавжди очищенного від випарів націоналістичної клоаки.

«Справжню красу місто прийняло після дня визволення 1939, коли назавжди виметено з лиця його землі буржуазно націоналістичне болото.

«Написана в 1930 році вона (п'еса) є відповідю на розгнуздану шовіністичну ідейку національної солідарности...

«..Вони скорпіони співають «Ще не вмерла» (на сцені), а заля оплескує «І ніколи не настане» (голос «современников»).

«І якщо частина їх (націоналістів) ще бовтається на поверхні, ловлючися за спасающі круги декотрих закордонних розвідок, то судьба їх рішена, а народ...» — напевно разом з ними товаришу Харченко.

***

26 березня помер Іван Туряниця «предсідатель ісполкома» Закарпатської области.

***

«Правда України» подає, що в багатьох колгоспах Радомишського, Коростошевського, Потіевського районів (Полісся) з успіхом розводять дубового шовкопр'яда.

Як повідомля «Правда України» від 8. липня ц. р., «Закінчилися випускні державні іспити. 12 вузів Львова дали країні 3.5 тисячі спеціялістів-інженерів, педагогів, лікарів, агрономів, ветеренарів, правників, геологів і інших професій.

Найбільший загін інженерів випустив цього року політехнічний інститут. Дипломи інженерів одержали 937 осіб. Скеровується до місця праці біля 600 випускників державного університету ім. Івана Франка. Більшість випускників сільськогосподарського інституту їде на цілинні землі — в Казахстан». Питаємось, чи потрібно було кінчати високу школу, щоб їхати на «добровільно»-примусове заслання до Казахстану?

***

Та сама «Правда України» під заголовком «Нові огнища культури» подає таке: «Ужгород. В шахтарському присілку Ільниця, Іршавського району, побудовано новий Дім культури. У двоповерховому будинку простора заля, бібліотека, кімната відпочинку. Закінчується будівництво нового Дому культури лісорубів в селі Устьчорна, Тячівського району.

«Всього за роки радянської влади на Закарпатті побудовано і відкрито 14 домів культури, 591 клюбів, 923 бібліотек». З осередками для одурманювання большевицькою пропагандою людей, як бачимо, на Закарпатті абсолютно в порядку, а цікаво, як відносно цвяхів, мила, соли і іншого краму першої потреби, чи так само, як і з осередками одурманювання?

5-ий з'їзд "Зарева"

Після короткої, але солідної підготовки, з ініціятиви Проводу Українських Академічних Товариств «Зарево», скликано на день 14. серпня 1955 року у Мюнхені V-ий звичайний з'їзд «Зарева». Цьогорічний з'їзд відзначався великою участю делеґатів і представників із різних континентів і країн. Були заступлені представники «Зарева» з таких країн: Німеччина, Англія, Бельгія, ЗДА, Канада, Арґентіна. Крім представників і делегатів, були присутні гості з різних країн, які своїми інформаціями про студентське життя в країнах свого перебування та своїми міркуваннями внесли багато нового і цікавого в наради з'їзду. З'їзд привітали усно: від ПУН-у — інж. Д. Адрієвський, від ЦЕСУС — П. Дорожинський, від КоДУС — О. Зінкевич, від Хліборобсько-Освітнього Союзу в Бразилії — д-р Кобилянський, від Т-ва «Відродження» і «Союзу Українсько-Арґентінських Студентів» (СУАС) в Арґентіні — П. Атаманюк, від МУН-у (Канада) — В. Гладун, від ОДВУ (ЗДА) — д-р Михайлів, крім того усно привітали представники від ТУПВ, «Січі» (Мюнхен), «Зарева» в Англії. Писемні привіти наспіли: від Провідника «Зарева» М. Антоновича, европейського Проводу «Зарева» В. Михальчука, КП «Зарева» в ЗДА, Стипендійного Фонду ім. О. Ольжича (П. Стерчо), та інші. З'їзд відкрив другий заступник провідника «Зарева» і координатор ділових комісій — А. Жуковський, після чого вибрано президію у складі: І. Жеґуц — голова, В. Гладун — заступник, В. Костюк і Я. Качмар — секретарі.

Після відчитання і прийняття протоколу попереднього з'їзду відчитано звіти — провідника «Зарева» М. Антоновича, членів Центрального Проводу — М. Плав'юка, Л. Винаря, голови Стипендійного Фонду ім. О. Ольжича — П. Стерча, голови Европейського Представництва — В. Михальчука, крайового Проводу в ЗДА — В. Дмитріюка, паризької Клітини — М. Калитовської, крайового Проводу в Англії — М. Шебця, крайового Проводу в Німеччині — П. Дорожинського, «Розбудови Держави» — Б. Винара, Контрольної Комісії — М. Плав'юка. Усно звітували координатор ділових комісій — А. Жуковський і член Центрального Проводу — Осип Винницький (Канада). Всі звіти виявили, що не тільки звітодавці, але й подавляючий загал членства «Зарева» живо цікавиться студентським становим життям і діяльністю своєї ідеологічної організації, яка відкрила нову сторінку в житті і діяльності українського націоналістичного студентства на чужині, даючи йому новий зміст і нові форми праці. В дискусії над звітами і над майбутньою дяльністю «Зарева» висунено цілий ряд нових думок і заторкнено багато різних проблем, які відносяться до дотеперішньої і майбутньої діяльности «Зарева». Усі майже виступи приходили під знаком ревізії дотеперішнього становища і віднайдення тих усіх недотягнень і неґативів, які гальмували працю Об'єднання з ціллю уникати їх у майбутньому та розгорнути як мога ширше діяльність «Зарева» і поширити його в тих країнах, де його немає. Окрему увагу присвячено питанню студентського доросту та поповнення кадрів новими молодими, творчими силами. Порушено справу зацікавлення працею ділових комісій студентства народженого на чужині і знайдено відповідні форми для виповнення їх відповідним твочим змістом. Деякі делегати і гості застановлялись над ближчою співпрацею між діловими комісіями і нашими старшими діячами, як також над питанням включення в працю і співпрацю з братніми націоналістичними організаціями. Усі присутні відмітили і ствердили, що така співпраця потрібна і необхідна, через неї можна себе взаємно доповнювати та обмінюватись досвідом і знанням. Багато уваги присвячено від-

ношенню «Зарева» до інших ідеологічних студентських організацій та до студентського станового життя, відмітивши потребу включення всіх членів «Зарева» в студентські станові організації. Крім того обговорено ряд справ внутрішньо-організаційного характеру. На закінчення З'їзд прийняв низку резолюцій і постанов, в яких і відмічено та з'ясовано ті погляди і думки, що були предметом обговорення і які повинні взяти на увагу всі члени «Зарева». Новий Центральний Провід «Зарева» обрано в такому складі: А. Жуковський (Париж) — провідник, М. Плав'юк (Канада) — перший заступник, Д. Пілецький (ЗДА) — другий заступник, В. Михальчук (Париж) — ген. секретар, М. Калитовська (Париж) — член управи, М. Антонович (Канада) — координатор ділових комісій і голова Контрольної Комісії, П. Дорожинський (Німеччина) і М. Шебець (Англія) — члени Контрольної Комісії, О. Зінкевич (Париж) — голова Товариського Суду, В. Нагірняк (ЗДА) і Л. Винницький (Канада) члени Товариського Суду, П. Стерчо (ЗДА) — керівник Стипендійного Фонду ім. О. Ольжича, Б. Винар (ЗДА) головний редактор «Розбудови Держави».

На часі сцілити наші кадри і посилити працю

За нами вже літо, час спеки, вакацій і зменшеної активності одиниць та цілих відділів. Треба тому зараз не гаючися надолужити страчений час пожвавленою працею. А що найкращим покажчиком живучості кожнього відділу є часті та сталі засідання управи, сходини членства відділу, культурно-овітня праця й всякого роду імпрези, тому нашим першим завданням із початком осені звернути якраз нашу увагу в тому напрямі й подбати, щоб вони не лише відбувалися, але щоб були належно упляннованими, цікавими й корисними для членства. А це вже буде залежати найбільше від голови й управи відділу.

Посилюючи організаційне темпо стрінемося зразу з численними недомаганнями й недоліками. Не лихо в тому, що вони взагалі заіснують, а лихо лише в тому, що ми не стараємося досить енергійно їх найшвидше усувати й ліквідувати. Одним із таких поважних недоліків нашого організаційного життя це неоправдане лінивство й фаталістична апатія, на жаль у більшості між інтелігентними нашими кадрами. Не досить цього, що завдяки їм терпить чисельність на сходинах і значно поменшується число здібних активістів, але що ще гірше, що ті хронічні лінюхи для оправдання себе і приглушення свого сумління вмовляють у себе й в довкілля, що їхній час за дорогий, щоб його витрачати на нецікаві їм сходини та що взагалі не бачать можності робити якусь корисну роботу в відділі, а тим знеохочують до праці й деморалізують інших. Поважні шкоди для організації наносить набута на вигнанні й привезена сюди страшна нетерпимість тих друзів, що сміють інакше думати, чим вони, чи борони Боже, колись їх нехотячи образили, чи мали відвагу недоцінювати їх працю. Через таку нетерпимість і персональне недолюблювання недомагає й то поважно праця в кількох наших відділах. А вже найбільш загрозлива тут розгнуздана критикоманія, що є використовувана одиницями, на жаль і провідними, для прикриття їхніх хиб і неуспіхів, а перекинення вини на когось другого, звичайно на провідний кадри і то на тих із нього, що працюють найбільше й найщиріше.

З тими недоліками треба нам зводити завзяту боротьбу на кожньому місці й без милосердя їх виполювати з нашої організації. Треба більше уваги звертати на ідеологічний вишкіл членства, на культурно-освітню ділянку, на належне підготування всіх наших імпрез, на точне й совісне виконування всіх наших організаційних обов'язків і доручень, чи вони більші чи менші й не полишати ні місця, ні часу на ріст і буяння організаційних будяків.

Дальшим недомаганням наших управ, що шкідливо відбивається на цілості праці організації, це легковаження, можливо й невмисного, доручень Центральної Управи, що приходять до відділів у листах і обіжниках. Не рідко можна мати враження, що деякі управи відділів не запізнаються докладно з обіжниками й їх не передискутовують на своїх засіданнях, а в слід за тим не подають їх до відома членству на сходинах і не виконують доручень на час і в такій мірі, як могли б. На тому терпить організація, на тому терпить і кожна акція запляннована Центральною Управою. Кожня управа відділу зобов'язана не лише основно запізнатися з обіжними листами Центральної Управи, не лише подати їх до відома загалові членства, але також уживати всіх можливих способів перевести їх у життя повнотою й своєчасно, бо в тому запорука росту організації, її сили, тугості, впливів і спроможності виконувати усі заплянновані акції.

Якраз у теперішний час на всі наші відділи паде ще один тяжкий, але важний і відповідальний обов'язок пляннової й посиленої кольпортажі націоналістичних видань — газет, журналів, брошур і книжок. На конференції представників суспільно-громадських організацій різних теренів, що духово поміж собою споріднені визнаванням засад українського націоналізму, Центральна Управа погодилася перебрати на себе обов'язок унормувати й сцентралізувати на нашому терені кольпортажу всіх націоналістичних видань. Всі відділи мають подбати про сітку здібних кольпортерів, що ширили б націоналістичне писане слово не лише між членами, але й загалом.

Якраз тепер треба налягати на наш обов'язок допомагати фінансово визвольній боротьбі українського народу й його підпільно-революційному фронтові, що ляг в основи постання нашої організації і його статута. Саме тепер, по знедавному відбутті 4-го Великого Збору Українських Націоналістів, котрий вирішив посилити й розбудувати працю на всіх секторах і в повній ширині, паде на нас віддповідальний і почесний обов'язок забезпечити фінансово Провід ОУН спільно з іншими теренами для повного розгорнення й переведення в життя всіх постанов ВЗУН. Провід ОУН і Націоналістичний Рух ним очолений вдержується виключно власними силами й засобами й не користає з жодних сторонніх допомог чи дотацій. Це ми мусимо всі пам'ятати, з цього бути гордими та почуватися до обов'язку піддержувати фінансово Націоналістичний Рух і його Провід. Тому від тепер цілком не вистачає складати на ту патріотичну ціль одного цента на день, але ми всі мусимо глибше сягнути в наші кишені й складати більші датки, складати їх частіше й радніше.

Володимир Різник

ВІД ЦЕНТРАЛЬНОЇ УПРАВИ

Повідомляємо управи наших відділів і Братніх Організацій, що згідно з узгідненням на конференції представників суспільно-громадських організацій, що духово поміж собою споріднені визнанням засад українського націоналізму і що входять в систему Українського Націоналістичного Руху, але в жодному випадкові не пов'язані поміж собою організаційно, — Центральна Управа погодилася перебрати на себе обов'язок унормування на нашому терені кольпортажі націоналістичних видань з часописами та журналами включно. В дусі тих узгіднень вся кольпортажа буде сцентралізована в тому розумінні, що поодинокі видавництва в кожній справі і за кожним разом видання якоїсь книжки і т. п., будуть мусіли звернутися до ЦУ, щоб вона вказала куди й яку скількість примірників даного видання, часопису чи журналу на нашому терені належить переслати до кольпортажі. Користи з такої централізації кольпортажі, якщо вона буде совісно проваджена, будуть так моральні, як і матеріяльні, а в тому й організаційні.

У зв'язку з упорядкуванням кольпортажі на нашому терені, просимо управи всіх наших відділів, щоб вони як це було вже зазначено в нашому додаткові до обіжника ч. 6 з місяця березня ц. р. визначили, якщо це не сталося дотепер, одного або більше членів свойого відділу до кольпортажі.

Всяка кольпортажа буде на нашому терені вестися на будуче виключно лишень кольпортерами наших відділів і ніхто більше в даній місцевості, де є наш відділ не буде уповноважнений до ведення тої кольпортажі. Наші кольпортери при відділах повинні мати на увазі, що отриману до кольпортажі літературу треба продавати не лишень серед членства наших відділів і членства Братніх Організацій, але також її поширювати і кольпортувати серед широкого загалу нашої української спільноти на тутешньому терені. Гроші за отримані до кольпортажі книжки, часописі, журнали і т. д. мусять бути кольпортерами відділу сейчас по розпроданні передані з точним розчисленням до каси відділу, який знову пересилає їх до ЦУ.

Просимо управи відділів, щоб на найближчих місячних сходинах членів подали до відома справу централізації кольпортажі на нашому терені та підкреслили з наголошення, що обов'язком кожного члена є передплачувати та здобувати дальших передплатників нашому журналові «Самостійна Україна», «Українського Слова» в Парижі та інших націоналістичних часописей і купувати отримані до кольпортажі видання, бо це випливає не лишень з того, що в тих виданнях є те, про що кожний наш член і націоналіст повинен та мусить знати, чи то з ділянки ідеології й програми, чи з ділянки біжучої політики, але цей обов'язок випливає із того, що всі націоналістичні видавництва споріднені в Українському Націоналістичному Русі і ПУН, вдержуються власними силами і засобами не побираючи жодних сторонніх допомог чи дотацій, щоб не бути залежним, а мати вільну руку і свободу в проповідуванні своїх націоналістичних ідей та визвольної політики. Це мусимо ми всі пам'ятати і не словами, а ділами доказувати нашу націоналістичну свідомість, а в слід за тим почуватися до обов'язку піддержувати матеріяльно Український Націоналістичний Рух, його організації й видавництва з їхніми виданнями та закуповувати всю отриману до кольпортажі літературу.

Одинокий тижневик «Українське Слово» з Парижа не підпадає наразі під вказівки зцентралізованої кольпортажі і його агенди ведуть надальше дотеперішні кольпортери-представники аж до остаточного полагодження тої справи згідно з узгідненням та включенням дотеперішніх кольпортерів-представників, якщо вони є поза нашими відділа-

ми в сцентралізовану кольпортажу. Це однак не означає, що ми ставимося до «Українського Слова» неприхильно. Навпаки Центральна Управа просить Управи відділів, щоб вони, як було зазначено вище, на місячних сходинах і при кожній нагоді в своїх місцевостях повели широку акцію за приєднання якнайбільше передплатників того націоналістичного часопису.

**
*

До нас звернулася Організація Українських Націоналістів (ОУН) із проханням, щоб ми взяли до розпродажі на терені ЗДА виданий з нагоди 25-ліття Ювілейний Альманах. Є це дуже гарна книжка, видана зразково з графічно оформленою обкладинкою мистця Ю. Кульчицького, обіймаюча поверх 400 сторінок друку та 52 сторінки фотознимок, на яких знайдете наймаркантніші епізоди історії змагань ОУН. У висвітленні провідних постатей Українського Націоналістичного Руху. З огляду на те, що книжка видана на дуже доброму папері та обіймає широкий фотознимковий матеріял, ціна її виносить 6 дол.

Центральна Управа пішла назустріч проханню Духової Посестри — ОУН і у зв'язку з тим просили ми вислати до поодиноких відділів на адреси нами подані відповідну скількість того Ювілейного Альманаха. Книжки повинні прийти в найближчому часі впрост з Европи. Ювілейний Альманах ОУН повинен знайтися в руках кожного члена. Книжку треба продавати лишень за готівку. Просимо управи поодиноких відділів, щоб по отриманні книжок повели на місцях пожвавлену пропаганду за якнайскорішим їх розпроданням серед членства та ширшого загалу й негайно по розпроданні переслали до ЦУ повну належність за отримані книжки. При пересилці належности за розпродані книжки просимо також виготовити поіменний список тих осіб, які ту книжку закупили. Це просимо обов'язково зробити.

Тому, що ми не знаємо в якій скількості в тому, чи іншому осередку та книжка розійдеться, просили ми вислати до поодиноких осередків досить обмежену скількість примірників. Просимо по одержанні посилки нас негайно повідомити, чи одержана сікількість вистачає для Вашого осередку, чи маємо замовити більше і в якій скількості.

**
*

Подаємо дальший виказ жертводавців цьогорічної коляди на підставі збіркової листи ЦУ ч. 7, поверненої нам д-гом М. Кучаком з Гемштеду, Н. Й. На повищу листу зложили: по $1: М. Курчак, Я. Курчак, В. Захарків, А. Копистинський і Ст. Олійник.

До ЦУ вплинули дальші датки на Визвольний Фонду ОУН, а саме від відділу ч. 31 в Балтимор, новозорганізованого відділу, що у зв'язку зі закликом ЦУ перевів серед своїх членів збірку на суму дол. 36.50. Датки зложили: по дол. 3 П. Войтович, по дол. 2: Т. Чорній, І. Ільчишин, д-р М. Завальняк, по дол. 1: Т. Никула, М. Крит, В. Бабій, І. Смоляк, В. Стасюк, О. Пепдюк, І. Малко, О. Тригубенко, О. Іванович, М. Муцик, В. Захарків, О. Ганас, д-р О. Плітач, д-р В. Романовський, П. Калиновський, Г. Ящук, А. Талап, А. Булавка, Б. Зелинський, О. Стельмах, О. Дерій, Д. Пісецький, О. Хархаліс, Л. Подоляк, по дол. 0.50: В. Мороз, І. Радь, Н. Возьний, О. Лазорко, В. Бойко, М. Сеньків, Я. Сушко.

Збірку переводили друзі П. Войтович, д-р В. Романовський і Василь Лазорко.

Дальше зложив згідно з закликом ЦУ на Визвольний Фонд ОУН інж. Ю. Артюшенко з 2-го відділу ОДВУ в Шікаго квоту дол. 10.

Кромі вище поданих пожертв вплинула до ЦУ від інж. О. Суховерського, члена 70-го відділу ОДВУ в Нюварку, Н. Дж., квота дол. 50 для Націоналістичного Видавництва в Парижі, яку переказано згідно з побажанням жертводавця до призначеного місця.

Нюарк, 4-го липня 1955 р.

З нагоди вінчання доньки Ольги, п-а Миколи і Марії Грматій та сина Богдана, д-ра Володимира і п-ні Софії Михайлів — складаю замість весільного дарунку по 5.00 дол. на пресовий фонд органу ОДВУ «Самостійна Україна» в Шікаго і «Українське Слово» в Парижі.

Омелян Суховерський

Адміністрація «Самостійної України» складає якнайкращі побажання молодому супружу, а п. О. Суховерському — щире спасибі.

ПІКНІК ОБЛАСНОЇ УПРАВИ ОДВУ

Дня 2-го серпня відбувся в Дітройт пікнік Обласної Управи Організації Державного Відродження України в Українському парку «Діброва». Цей парк заслуговує на те, щоб про нього писати частіше, аж доки все українське громадянство Дітройту, Дірборну й околиці не прийде до тої свідомости, що «Діброва» належить до одних з найкращих парків і що на ній повинно відбуватися ціле розвагове і навіть культурне життя української громади в літніх місяцях. «Діброва» лежить

сорок кілька миль на північний захід від Дітройту, сусідує з найкращими державними парками і має кілька вигідних доїздів. Однак «Діброва» різниться від інших парків тим, що на ній є дерева і квіти, яких ніде в околиці знайти не можна.

День і ніч перед пікніком лляв дощ, який був ласкою неба на таку велику спеку і водночас був великою журбою тих, які приготовляли пікнік. На радість багатьом о год. 9-ій рано настала гарна погода, яка не залишала нас цілий день. По год. десятій зачали приїжджати авта, які привозили членів, приятелів і гостей ОДВУ й Українського Золотого Хреста. «Діброва» гостила того дня разом з дітьми коло п'ятьсот людей. О год. дванадцятій, як і щонеділі, відслужена була полева Служба Божа і потім членкині 14-го і 34-го Відділів УЗХ, «золоті пані», як їх популярно називають, під проводом своїх голов, пань Анни Левкут і Марії Квітковської застелили столи до обіду. Обід був гарячий і мав кілька страв. Гості брали, що і кілько хотіли, а потім однаково платили, Пані, які знають кулінарне мистецтво, а які перший раз бачили «золотих пань» при тій роботі, казали, що все, як на пікнікові відносини, було першорядне. Обід доповняв зі своїми помічниками був. коопера тор Микола Дякун різними напитками. Була глибока купіль і купіль для тих, що не вміють плавати, були човни, фантова льотерія, музика, був танок, якому з великою цікавістю приглядалася стара іміграція. Майже всі члени управи «Діброви» помагали в праці.

День кінчався і люди з жалем виїжджали довім. Багато людей було того дня перший раз на «Діброві» і всі вони вивезли якнайкращі спомини. Вертався є того дня з приятелем зі східніх земель, знавцем природи і великим любителем її краси. Він цілу дорогу розказував, що він рідкісного і гарного бачив на «Дірові».

Обласна Управа ОДВУ напевно вдячна Управі «Діброви» за відкриття для неї на той день гостинних брам, нас тішить не так те, що пікнік вдався і що Обл. Управа ОДВУ сховала на добру ціль понад триста долярів чистого прибутку, а те, що того дня і ОДВУ й «Діброва» здобули багато при ятелів, а може і членів.

Іван Білоус

25-річчя діяльности 4-го Відділу ОДВУ

1952 рік

На Річних Загальних Зборах 4-го Відділу ОДВУ ім. Юліяна Головінського, що відбулися дня 3. лютого 1952 р. вибрано таку Управу на діловий 1952 рік:

голова: Микола Ґорин, заст. голови: Микола Тиро, рек. секр: Зубальський Евген, фін. секр.: Старжинський Павло, скарбник: Чубка Максим, орг. реф., преси й пропаганди: Богдан Дяків, збирач УВФ: Богдан Дяків. Контрольна Комісія:

1. Данило Шалапай, 2. інж. Степан Білий, 3. Володимир Войтович.

Дня 25. лютого 1952 р. представники 4-го Відділу ОДВУ ім. Юліяна Головінського, — голова і рек секретар брали участь в основуючих Загальних Зборах Обласної Управи ОДВУ Стейту Мішіґен.

Нові члени: Іван Лотоцький, інж. Евген Ґут-Кульчицький, Франц Липецький, Методій Сенів, інж. Іван Богач.

Обрано делеґатом на З'їзд УККА і вислано Івана Лотоцького до Ню Йорку.

У січні переведено традиційну «Коляду», взято участь у святі «22. Січня», у Святі Героїнь, в Святі Шевченка, влаштовано Товариський вечір, відбуто Святочні Сходини в честь Українського Моря, взято участь у Святі Вождів, взято участь у Ювілею проф. О. Н. Ґрановського, відбуто з успіхом Свято Патрона Юліяна Головінського, взято участь у двох вічах, на яких виступав інж. Осип Бойдуник, Заст. Голови УНРади і провідний член ПУН-у з Европи. Взято активну участь у Листопадовому Святі.

Переведено з успіхом збірки на УВФ ОУН, зна «Новий Шлях», на Першу Українську Друкарню у Парижі (Франція), на прес-фонд «Самостійної України».

Точні дані є у звітах з річної діяльности 4-го Відділу ОДВУ, що їх надсилано точно від 1949 року до ЦУ ОДВУ.

1953 рік

На річних Загальних Зборах 4-го Відділу ОДВУ ім. Юліяна Головінського дня 4. січня 1953 року вибрано таку Управу Відділу ОДВУ на діловий 1953 рік:

Голова: Ґорин Микола, заст. голови: Тиро Микола, рек. секретар: Зубальський Евген, фін секретар: Лотоцький Іван, скарбник: Дяків Богдан, культ. осв. реф.: Білий Степан, орг. реф. Зубальський Евген, збирач УВФ: Дяків Богдан, кольпортер: Стасик Ярослав, реф. преси: Ґут-Кульчицький Евген.

Контрольна Комісія: 1. Шалапай Данило, 2. Чубка Максим, 3. Сенів Методій.

Делеґатами на З'їзд до Філядельфії, Па. були Ґорин Микола і Шалапай Данило.

Нові члени: Ониськів Микола, д-р Петро Біланюк, Махтей Бориськевич.

Взято участь у святі «22. Січня», в 35-літньому Ювілею Злучених Українських Організацій, що був поєднаний із «Святом Героїнь», у святі Тараса Шевченка, влаштовано свято Українського Моря, взято участь у Маніфестації з приводу 20-ої річниці голоду на Україні, взято участь у Краєвій Конференції Української Націоналістичної Молоді в ЗДА в Клівленді, Огайо, взято співучаоть у Святі Вождів, у зустрічі всіх Відділів ОДВУ, УЗХ і УНО Канада над озером Едісона в Мішіґен, Відділ влаштував спільний фестин-пікнік з 34-им Відділом УЗХ і спільну забаву з танками, влаштував Свято Патрона Юліяна Головінського, брав співучасть у Листопадовому Святі.

Проведено велику внутрішньо-організаційну працю 4-го Відділу ОДВУ.

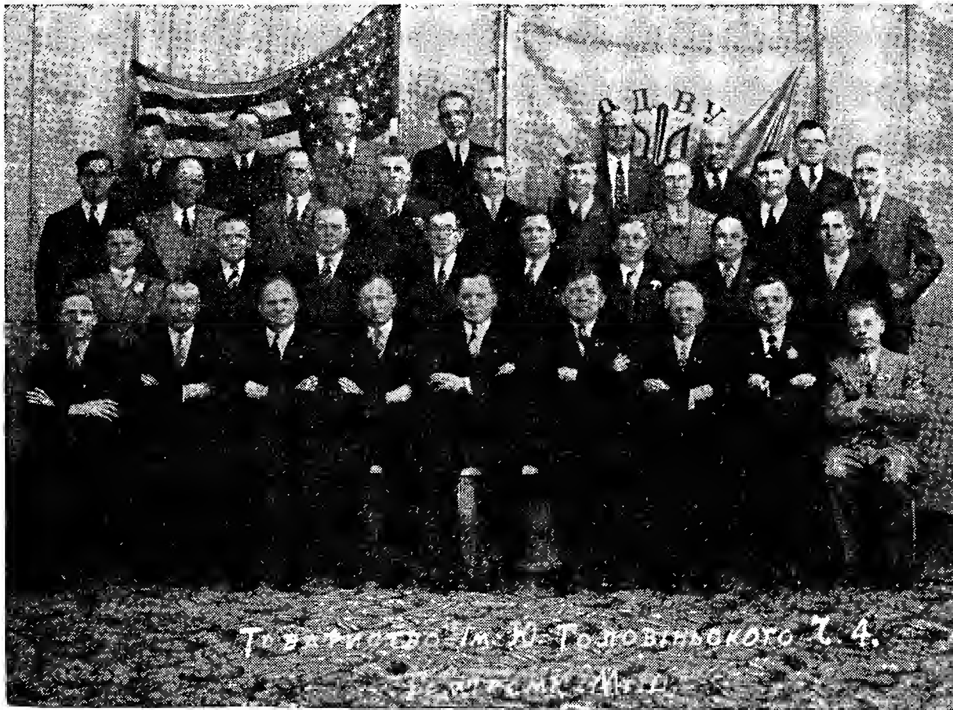

4-тий Відділ ОДВУ ім. Ю. Головінського

1954 рік

На річних Загальних Зборах 4-го Відділу ОДВУ ім. Юліяна Головінського в Гемтремк, Мішіґен, що відбулиоя дня 20-го грудня 1953 р. вибрано Управу на діловий 1954 рік:

Голова: Ґорин Микола, заст. голови: Махтей Бориськевич, рек. секретар: Евген Зубальський, фін. секр.: Іван Лотоцький, скарбник: Богдан Дяків, культ. осв. реф.: Білий Степан, збирач УВФ: Дяків Богдан, кольпортер: Стасик Ярослав, орг. реф: Зубальський Евген, реф. преси: Ґут-Кульчицький.

Контрольна Комісія: 1. Чубка Максим, 2. Шалапай Данило, 3. Сенів Методій.

Нові члени: д-р Любомир Трешневський.

Відділ перевів дуже вдалу «Коляду», брав участь у святі «22. Січня», у Святі Героїнь, у овяті Тараса Шевченка, бере співучасть у підготовці 25-річчя ОУН і продає ювілейні значки ОУН серед членства й широких кіл українського громадянства в Гемтремк, готується до виїзду на Ювілейний З'їзд ОДВУ до Ню Йорку.

(Докінчення буде)

КУЛЬТУРА... ПОЛІТИКА... ШИНОК...

Від Редакції: З технічних причин поміщуємо цю нотатку на 3-тій сторінці окладинки, замість у відділі «З українського життя на еміґрації».

Довго чекала українська громада в Ню Йорку на свій Народній Дім. Було дуже обидно. Убогі й малі громади, розкинені по далекій провінції вже давно придбали собі нераз розкішні народні доми, а метрополія дебатувала, писала про конечність такий дім мати і далі було тяжко його дочекатися. Але нарешті дочекалися. Гурт активних громадян ри допомозі цілої громади придбав будинок під Народній Дім. Що це за радість була! Нарешті є і в Ню Йорку Народній Дім!

А Народній Дім це значить розгорнення широ-

кої масової культурної роботи. Це значить нові культурні імпрези, нові ділянки, це значить зрушення нарешті проблеми притягнення найширшої маси старих еміґрантів і їхніх дітей до активної співучасті в спільній діяльності. Так думалося. Та покищо такого немає. Народній Дім не став ні осередком, ні ініціятором, ні організатором, ні новатором культурної творчости в Ню Йорку.

Але теба надіятися, що може стане. Може скорше, може пізніше, а таки може стане. А покищо треба чекати й реєструвати інші форми діяльности ,інші здобутки. Одним з таких найновіших здобутків є... шинок. Не протирайте очей читачі, це не помилка, а таки шинок. Народній Дім в Ню Йорку відчинив в себе шинок. Мають всі, чи майже всі Народні Доми по інших місцевинах, чому не мати його в Ню Йорку? Та це справа не проста. Ню Йоркський шинок не звичайний собі шинок, а КЛЮБ. Називається КЛЮБ. І горівка в ньому не звичайна, а освячена. І пити її не гріх, а патріотизм. Ось так: втече громадянин з хати від жінки «на засідання» і опиниться в барі на розі — це злочин. А причалить до КЛЮБУ — це патріотичний вчинок. Впється в барі на розі, то це буде п'яниця, хуліган, або навіть для гостріших язиків свиня (вибачте і ще раз вибачте за погане слово, читачі!), а вп'ється в Народньому Домі (не в шинку, а в КЛЮБІ), значить примірний патріот.

Ось так зміщалась культура зі шинком. А до цього долучилась політика. Ось як це сталося. Є в Ню Йорку, живе й працює дуже активний інж. Петро Красноніс. Людина, що справді любить робити... діло, рух, ну й дещо інше. Власне як відомо з новинок з преси і з редакційних вступних статтей, цей інж. П. Красноніс, ідучи за своїми патріотичними навиками, вступив до шинку (пробачте КЛЮБУ) в Народньому Домі, щоб культурою зайнятися, тобто випити. І випив (а чомуж не випити запитаймо себе). А випивши, побачив на стіні карикатуру 2-ох інших провідних громадян но тільки адверзаріїв своїх, проф. Добрянського і проф. Вовчука. Інж. Красноніс соціял-революціонер і заграла в ньому революційна кров. Не думаючи довго, кинувся він, як тур, до стіни, схватив проф. Добрянського (т. зн. його портрет) за краватку, а проф. Вовчука (тобто теж його портрет) за обшивку і — долой.

Зашуміло, загуділо, тільки курява пішла. Цю культурну обитель наповнив вереск, а в повітря забіліли шматки невинного паперу. Де ж таке: звичайна шинкова історія в цій святині української культури. Не диво, що почалася горячка. Слів, що там падали, ми не будемо передавати. Читачі образяться. А кінець того всього має бути в суді. В цей спосіб, інж. Петро Красноніс потерпить за свої політичні погляди (а кажуть, що в Америці є свобода думки!) і стане першим українським політичним в'язнем на терені ЗДА. Чуємо, що деякі пані збираються заложити Комітет Допомоги Політ-В'язням іноситимуть інж. Красноносові обіди в часі побуту за кратками.

А ми радимо іншу розв'язку, нереволюційну, опортуністичну: хай інж. Красноніс купить за 500 долярів уділів в Народнім Домі, а за те його виберуть на чергових Загальних Зборах членом Дирекції. В цей спосіб Народній Дім скористає грошево, а п. інж. Красноніс навчиться шанувати народнє добро. Еко хай ще раз намалює портрети достойних Професорів, а для компромісу біля них хай повісить намальовану ним картину історичної події: інж. Красноніс нищить портрети! Чи не було би краще?

ЗАКОРДОННІ ПРЕДСТАВНИЦТВА «Самостійної України»

Канада:
INDEPENDENT UKRAINE
P.O. Box 276
Winnipeg, Man., Canada

Аргентина:
NASH KLYCH
Maza 150
Buenos Aires, Argentina

Бразилія:
STEPAN PLACHTYN
Pr. Gen. Ozorio 568
Curityba - Parana, Brazil

Австралія:
PR. A. SYCHYNSKYJ
26 Beaconsfield St.
Auburn, Sydney, NWS Australia

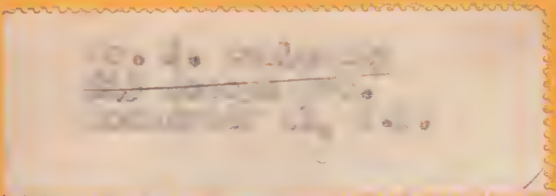

31 Hollister st

INDEPENDENT UKRAINE
Cooper Station P. O. Box 4
New York 3, N. Y.

Return Postage Guaranteed

SEP 2 ? 1957